

ΑΠΟΘΗΚΗ

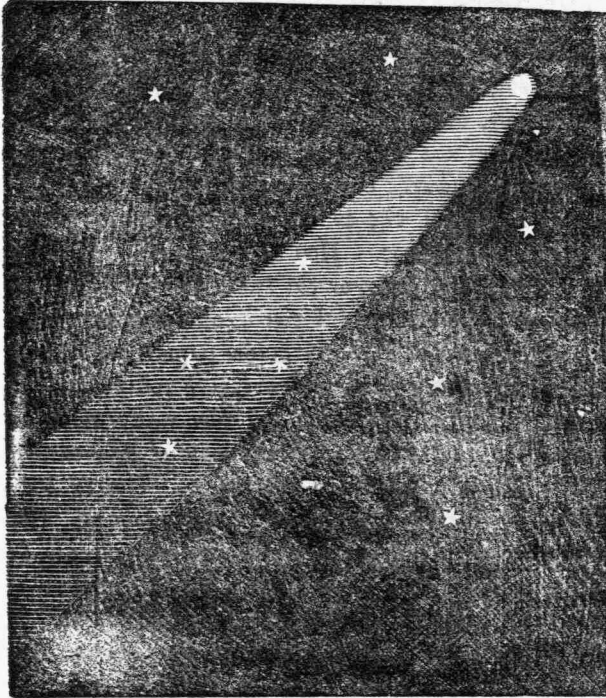
ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1843.]

[ΑΡΙΘ. 76.]

ΟΙ ΚΟΜΗΤΑΙ.

ΕΚΤΟΣ τῶν ἑνδεκα πλανητῶν καὶ δεκαοκτῶ ὑποπλανητῶν, ἀνάγονται προσέτι εἰς τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα καὶ ἄλλα ἰδιαίτερα ἐπουράνια σώματα, οἱ Κομήται. Οὗτοι διαφέρουσι τῶν πλανητῶν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν κίνησιν. Πάντες σχεδὸν ἔχουσι κεφαλὴν ὠχρὰν ἀποστίλβουσαν, περικυκλωμένην ἀπὸ ἀτμοῦς πολλοῦς, καὶ ἔχουσαν ὡς κόμην μακρὰν, ὀμιχλώδη, καὶ τόσον διαφανῆ, ὥστε φαίνονται δι' αὐτῆς τὰ ἀστρα. Ἡ κόμη αὕτη, ἥτοι οὐρά, διευθύνεται γενικῶς πρὸς τὸ μέρος τῶν οὐρανῶν τὸ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ αὐξάνει κατὰ τὸ μέγεθος ὅσον πλησιάζει πρὸς αὐτόν, πάλιν δὲ βαθμηδὸν ἐλαττοῦται, ὅσον ὁ κομήτης ἀπέρχεται εἰς τὰ ἀπώτερα μέρη τοῦ διαστήματος. Ὁ φαινόμενος ὄγκος αὐτῶν διαφέρει παραπολύ· ποτὲ μὲν φαίνονται ἰσομεγέθεις μὲ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας· ποτὲ δὲ ἐξισοῦνται μὲ τὴν διάμετρον τῆς Ἀφροδίτης· καὶ ἄλλοτε ἐφάνησαν σχεδὸν τόσον μεγάλοι, ὅσον ἡ σελήνη. Διέρ-

χονται δὲ τοὺς οὐρανοὺς κατὰ πάσαν διεύθυνσιν, καὶ διασταυροῦσι τὰς τροχιάς τῶν πλανητῶν. Ἐκ τῆς διὰ τηλεσκοπίων γενομένης ἐξετάσεως οἱ μὲν ἐσυπέραναν, ὅτι συνίστανται ἀπὸ ἀμαυρὸν κεντρικὸν πυρῆνα, περικυκλωμένον ὑπὸ πυκνῆς ἀτμοσφάρας· οἱ δὲ, καὶ μάλιστα οἱ νεώτατοι ἀστρονόμοι, κρίνουσι πιθανώτερον ὅτι εἶναι σχεδὸν ἢ καὶ ὅλως διόλου ἀερώδεις, ἀνευ στερεοῦ τινὸς σώματος. Ἐξηκριβώθη ὅτι κινοῦνται πέριξ τοῦ ἡλίου ἐλλειψοειδῶς ἢ ὠσειδῶς· τινὲς, κατὰ τὴν ἐγγυτέραν εἰς αὐτόν προσέλευσιν, ἀπείχον τοῦ κέντρου τοῦ ἐν ἑκατομμύριον μιλίων ἔπειτα δ' ἀπῆλθον χιλιάδας ἑκατομμυρίων μιλίων μακρὰν. Ὅποταν εὐρίσκωνται πλησίον τοῦ ἡλίου, κινοῦνται μὲ ἐκπληκτικὴν ταχύτητα. Ὁ φανείς τὸ 1680 ἐκινεῖτο, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Νεύτωνος, ὀκτακοσίας ὀγδοήκοντα χιλιάδας μιλίων καθ' ὥραν. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔχουσι μικρὰν πυκνότητα, καὶ τὸ μέγεθός των σπανίως ὑπερβαίνει τὸ τῆς σελήνης. Αἱ οὐραὶ κομητῶν τινῶν ἐλογαριάσθησαν ὡς πενήκοντα ἑκατομμυρίων μιλίων. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ἑρσχελ, ὁ στερεὸς πυρῆν, ἢ τὸ κεντρικὸν μέρος τοῦ περιβοήτου κομήτου, ὅστις ἐφάνη τὸ 1811, ἦτο μόνον 428 μιλίων τὴν διάμετρον· ἀλλὰ τὴν πραγματικὴν διάμετρον τῆς κεφαλῆς, ἢ τοῦ νεφελώδους μέρους τοῦ κομήτου, ἐλογαρίασεν ὡς περίπου 127 χιλιάδων μιλίων. Τὸ μήκος τῆς οὐρᾶς τοῦ ἐλογαρίασεν ὅτι ὑπερέβαινεν ἑκατὸν ἑκατομμύρια μιλίων, τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς σχεδὸν δεκαπέντε ἑκατομμύρια. Ἦτο δ' ἐγγύτερον εἰς τὴν γῆν τὴν 11ην Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν ἀξίστατο 113 ἑκατομμύρια μιλίων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κομητῶν, ὅσοι κατὰ καιροὺς ἐφάνησαν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἡμετέρου συστήματος, εἶναι περίπου 500. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ αὐτὸς κομήτης συνέβη πολλάκις νὰ λογαριασθῇ δις καὶ τρίς, καὶ περιπλέον οἱ ἀρχαῖοι ἐξελάμβανον μετέωρά τινα ὡς κομήτας. Μέχρι τοῦ 1831 εἶχον λογαριασθῆν αἱ τροχιαὶ ἢ αἱ ὁδοὶ 137 κομητῶν.

Οἱ κομήται, περὶ ὧν γνωρίζομεν θετικῶς εἰς πόσους ἑνιαυτοὺς τελειοῦνται τὴν περιστροφὴν αὐτῶν κύκλῳ τοῦ ἡλίου, εἶναι τρεῖς· ὁ Κομήτης τοῦ Ἐνκ, περιστρεφόμενος εἰς 3½ ἔτη, ὁ τοῦ Βιέλα εἰς 6½, καὶ

ὁ τοῦ Ἄλλεῦ εἰς 75½. Περὶ πολλῶν ἄλλων ἐγίναν προβόησεις, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν μέλλει ν' ἀποδείξῃ ὁ χρόνος.

Ὁ Ἄγγλος ἀστρονόμος Ἄλλεῦς ἦτον ὁ πρῶτος, ὅστις προεῖπε τὴν ἐπιστροφὴν κομήτου· τὰ ἔτη 1758—59 ἀπέδειξαν τὴν ἀλήθειαν τῆς προβόησεως, καὶ εὐκλείσαν τὸ ὄνομά του· δὲν ἔζη ὁμοῦς (εἶχεν ἀποθάνειν 1741—42) νὰ χαρῆ τὴν νέαν ταύτην δόξαν. Καὶ πρὶν ὁμοῦς ἴδῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προφητείας του, εἶχε περὶ αὐτῆς μεγίστην πεποιθήσιν. « Ἐὰν λοιπὸν, » λέγει εἰς ἓν ἀπὸ τὰ συγγράμματά του, « ὁ κομήτης ἤθελεν ἐπανεῖθαι κατὰ τὴν ἡμετέραν πρόβησιν περὶ τὸ 1758, ἃς ἐνθυμῆται ἡ ἐπερχομένη γενεὰ ὅτι Ἄγγλος ἔκαμε τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην. » Τελευταίαν φοράν ἐφάνη ὁ κομήτης οὗτος τοῦ Ἄλλεῦ τὸ 1835· θέλει δὲ μεταφανῆ πάλιν τὸ 1911.

Τὸν Φεβρουάριον, 1826, ἀνεκάλυψεν ὁ κύριος Βιέλας, ἀξιωματικὸς διατρίβων τότε εἰς τὴν Πράγαν, ὅτι ὁ κομήτης τοῦ 1805 ἦτο περιοδικός, τελειόνων τὴν περιστροφὴν αὐτοῦ εἰς περίπου ἕξ ἔτη καὶ τρία τέταρτα, ἢ περίπου 2460 ἡμέρας, καὶ προεῖπεν ὅτι ἐμελλε νὰ φανῆ τὸ 1832. Ἀπεδείχθη δὲ περιπλέον, ὅτι ἡ τροχιά του ἤθελε διασταυρῶσαι τὴν τροχίαν τῆς γῆς ἓνα μῆνα πρὶν αὐτὴ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς διασταυρώσεως. Ἐκ τῆς ἀγγελίας ταύτης διηγέρθη εἰς τινὰς μεγάλην περιέργειαν, εἰς πολλοὺς ἰκανὴ ἀνησυχία, καὶ εἰς ἄλλους περισσοὺς φόβος. Τὸ τελευταῖον ὁμοῦς αἴσθημα ἦτον ἀθεμελίωτον, καὶ περιωρίσθη εἰς τοὺς ἀτελεῖς γνώσεις ἔχοντας· διότι, κατ' ἀλήθειαν, ὁ κομήτης τοῦ 1832 ἀρίστατο πάντοτε τῆς γῆς ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἑκατομμύρια μιλίων, ἐνῶ ὁ αὐτὸς οὗτος κομήτης τὸ 1805 ἐπλησίασεν ἐντὸς πέντε ἑκατομμυρίων. Ἐφάνη δὲ τὸν Σεπτέμβριον, 1832, κατὰ τὴν πρόβησιν, καὶ εἰς τὸ μέρος τῶν οὐρανῶν τὸ προσδιορισθὲν εἰς αὐτὸν μετεφάνη πάλιν τὸ 1839, καὶ θέλει φανῆν ἐπομένως τὸ 1846.

Ὁ κομήτης τοῦ Ἐνκ ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι περιοδικός τὸ 1818—19, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἐνκ ἐλογαρίασε τὴν περιστροφὴν του ὡς περίπου 1200 ἡμερῶν, καὶ προεῖπε τὸ μέρος τῶν οὐρανῶν, ὅπου ἐμελλε νὰ μεταφανῆ τὸ 1822, ὡς καὶ τῶντι ἐφάνη.—Οἱ πλείστοι ὁμοῦς αὐτῶν δὲν διακρίνονται μὲ ἀόπλους ὀφθαλμούς. [Ἴδε Ἀποθ. Τόμ. Α. Σελ. 104.]

Πολλὰς ἀλλοκότους ἰδέας καὶ φόβους συνελαβεν ὁ κόσμος περὶ τῶν κομητῶν· οἱ μὲν ἀπέδωκαν εἰς αὐτοὺς τρικυμίας, ομίγλας, βροχὰς, καὶ τὰς ἀποβιώσεις ἡγεμόνων· οἱ δ' ἐστοχάσθησαν αὐτοὺς ὡς ὀχήματα, μετακομίζοντα εἰς οὐρανοὺς τὰς ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων· ἄλλοι ἐνόμισαν ὅτι πρέπει ν' ἀφορισθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ὡς κακίστην ἠθικὴν ἐπιρ-

ροὴν ἔχοντες· ἄλλοι διίσχυρίσθησαν ὅτι κομῆται ἐπέφεραν τὸν κατακλυσμὸν· ἄλλοι ὅτι αὐτοὶ ἐνισχύουσι τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου· ἄλλοι ὅτι γεννῶσιν ὑποπλανήτας, ἢ κατατέμνουσι τοὺς μεγάλους πλανήτας εἰς μικροτέρους· ἄλλοι ὅτι μεταβάλλουσι τὰ κλίματα τόπων, καὶ εἰσάγουσιν ἐπιδημικὰς νόσους· καὶ ἄλλοι ἄλλα ἐπίσης ἀβέβαια, παράξενα, ἢ καὶ γελοιώδη.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς τὰ σώματα ταῦτα διατέμνουσι τὰς ὁδοὺς τῶν πλανητῶν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, ἢ πρὸς τὴν γῆν σύγκρουσις τινὸς ἐξ αὐτῶν δὲν εἶναι τῶν ἀδυνατῶν· ἐὰν δὲ τοιοῦτό τι συνέβαινε, αἱ συνέπειαι ἤθελεν εἶσθαι ἀπεριγράπτως φοβεραὶ. Ἀλλ' ἃς ἡμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὁ Παντοκράτωρ, ὁ καὶ Δημιουργὸς αὐτῶν, διευθύνει ὅλας τὰς περιπεπλεγμένους κινήσεις των· καὶ ὅτι ἡ γῆ θέλει μένειν ἔξω κινδύνου πάσης τοιαύτης συγκρούσεως, ἕως οὗ νὰ πληρωθῶσιν οἱ σκοποὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ ἠθικῆς αὐτοῦ κυβερνήσεως. Ποῦ δὲ πορεύονται τὰ σώματα ταῦτα, ὅταν ἀπέρχονται ἐπέκεινα τῶν ὀρίων τῆς ἀνθρωπίνου ὁράσεως· ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἐπαναστρέφουσιν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν κεντρικῶν μερῶν τοῦ ἡμετέρου συστήματος· κατὰ τί διαφέρει ἡ φυσικὴ των σύστασις ἀπὸ τῆν τοῦ ἡλίου καὶ τῶν πλανητῶν· καὶ ποῖα τέλη ἀξιόλογα εἶναι προσδιωρισμένα νὰ ἐκπληρῶσιν εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ παντός,—ταῦτα ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν ἴσχυεν ἔτι νὰ ἐξακριβώσῃ. Περὶ τούτου ὁμοῦς ἃς ἔχωμεν πλήρη τὴν πεποιθήσιν, ὅτι δὲν ἐδημιουργήθησαν εἰς μάτην, ὅτι ὑπηρετοῦσιν εἰς σκοποὺς ἀξίους τοῦ ἀπείρου Δημιουργοῦ, καὶ ὅτι ὅπουδ' ἂν αὐτὸς ἐνήργησεν τὴν δύναμίν του, ἐκεῖ φανερῶνται καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ ἀγαθότης του.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Συνέχεια. Ἴδε Σελ. 47.

Ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας.

ἈΠΑΡΙΘΜΗΣΑΝΤΕΣ ἤδη τὰ Σουλτανικὰ τεμένη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καταχωροῦμεν ἐπομένως σύντομον περιγραφὴν τοῦ ἐκπληκτικοῦ διὰ τὸ μέγεθος καὶ σεβασμίου διὰ τὴν ἀρχαιότητα ναοῦ τῆς Ἁγ. Σοφίας.

Πρῶτος ὁ μέγας Κωνσταντίνος ἀφιέρωσε τὴν κυριωτέραν ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν υπερτάτην Σοφίαν τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ ξυλίνην οἰκοδομηθεῖσαν, κατηνάλωσεν αὐτὴν τὸ πῦρ μετὰ τὴν ἐξορίαν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· ἔπειτα δὲ, μετακτισθεῖσαν λαμπροτέραν ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Θεοδοσίου, τὴν κατέφαγον πάλιν αἱ φλόγες ἐπὶ τῆς φοινικῆς στάσεως τῶν Βενέτων καὶ Πρασίνων, τῆς ὀνομασθείσης Νίκα. Ἀλλ' ἡ ταραχὴ μόλις ἔπαυσε, —δανειζόμεθα ἐκ τοῦ Γιββῶνος, — καὶ οἱ στασια-

σταί, οἱ μετὰ πολλῶν ἄλλων οἰκοδομῶν καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἀποτεφρώσαντες, ἐθρηνολόγησαν τὴν ἱερόσυλον αὐτῶν θρασύτητα· ἤθελον ὁμοῦς σεμνύνεσθαι διὰ τὴν συμφορὰν, ἀν' ἀπροέβλεπον τὴν δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τοῦ ναοῦ, ὅστις μετὰ τεσσαράκοντα μόνον ἡμέρας ἤρχισεν ἤδη σπουδαίως νὰ προετοιμάζηται ὑπὸ τῆς εὐσεβείας τοῦ αυτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ. Τὰ ἐρείπια ἀφῆρέθησαν, σχέδιον εὐρυχωρότερον διεγράφη, καὶ, ἐπειδὴ ἐχρειάζετο ἡ συγκράτησις ἰδιοκτητῶν τινῶν, ἀπέλαβον οὗτοι διὰ τὸ παραχωρηθὲν ἔδαφος τὰς πλέον ὑπερόγκους τιμὰς ἀπὸ τὸν σφοδρὸν πόθον καὶ τὴν δειλιῶσαν συνείδησιν τοῦ μονάρχου. Ἀνθέμιος ὁ Τραλλιανὸς ἐσχέδισε τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἡ μεγαλοφυΐα του διεύθυνε τὰς χεῖρας μυρίων ἐργατῶν, οἵτινες καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἐπληθύνοντο εἰς νόμισμα καθαρῷ ἀργύρου, χωρὶς ποτε ἀναβολῆς. Ὁ Ἰουστινιανὸς αὐτὸς, χιτῶνα λινοῦν ἐνδεδυμένος, ἐπέβλεπε καθ' ἡμέραν τὴν ταχεῖαν πρόοδον τῶν οἰκοδομῶν, καὶ ἐνεθάβρυνε τὴν ἐπιμελείαν των διὰ τῆς οικειότητος, τοῦ ζήλου, καὶ τῶν ἀμοιβῶν του. Ἡ νέα μητροπολίτις ἐκκλησία τῆς Ἁγ. Σοφίας ἐγκαινιάσθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου μετὰ πέντε ἔτη, ἑνδεκα μῆνας, καὶ δέκα ἡμέρας ἀπὸ τῆς πρώτης θεμελιώσεως· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἱεράς τελετῆς, ἐξεφώνησεν ὁ Ἰουστινιανός, « Δόξα τῷ Θεῷ, ὅστις μὲ ἠξίωσε νὰ τελειώσω τὸ μέγα τοῦτο ἔργον· σὲ ἐνίκησα, ὦ Σολομών! » Ἀλλὰ τοῦ Ῥωμαίου Σολομώντος τὴν ὑπερηφανίαν ἐταπείνωσε, πρὶν παρέλθωσιν εἴκοσι ἔτη, σεισμὸς, ἀνατρέψας τὸ πρὸς ἀνατολὰς μέρος τοῦ τρούλλου.* Ἀποκατέστη ὁμοῦς πάλιν ἡ λαμπρότης του διὰ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος, καὶ, εἰς τὸ τριακστόν ἔκτον ἔτος τῆς βασιλείας του, ἐώρτασεν ἐκ δευτέρου τὰ ἐγκαίνια ναοῦ, ὅστις μετὰ δεκατρεῖς ἑκατονταετηρίδας σώζεται ἀκόμη μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον τῆς φήμης του.

Τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ταῦν μετατετραμμένης εἰς Μωαμεθανικὸν Τέμενος, ἐμιμήθησαν οἱ Σουλτάνοι· ἐξακολουθεῖ δὲ τὸ σεβάσμιον ἐκεῖνο κτίσμα νὰ θαυμάζηται μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ὑπερφυὲς καὶ ἀπαράμιλλον ἔργον, νὰ διεγείρῃ δὲ καὶ τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων τὴν περιέργειαν. Τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ θεατοῦ λυπεῖ μὲν ἡ ἀβρύθμια τῶν ἡμισφαιρίων καὶ τῶν προκλιῶν στεγῶν* τὸ δυτικὸν μέτωπον, ὅθεν ἡ κυριωτέρα εἴσοδος, εἶναι ἄμοιρον

* Ἡ Ἁλθινα, λέγει καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῆς Κωνσταντινιᾶδος, ἢ ἡ θεωρία τῆς Ἁγ. Σοφίας ἐξῶθεν δὲν ἔχει κάμμιαν γάρβιν, διότι αἱ ἑτερογενεῖς καὶ ἑκαυλοὶ, ἢ ὅπως εἶπω, νῆαι οἰκοδομαί, αἱ μετὰ τὰς περιστάσεις τῶν συμβάντων σεισμῶν προστεθεῖσαι εἰς αὐτὴν, παριστῶσιν (ἀνευ ὁμοῦς τοῦ παμμεγίστου Τρούλλου) σωρὸς τινὰς ἀμόρφων κτιρίων· ὡσαύτως καὶ αὐτὸι οἱ ὑπὸ τοῦ Φατιχ προστεθέντες τέσσαρες πύργοι (μιναρέδες) εἶναι ξένοι πάντῃ καὶ ἀλλότριοι τοῦ λοιποῦ τῆς οἰκοδομῆς σώματος.»

ἀπλότῃτος καὶ μεγαλοπρεπείας· καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ναοῦ ὑπερέβησαν κατὰ πολὺ Λατινικαὶ τινες ἐκκλησίαι· ἀλλ' ὁ ἀρχιτέκτων, ὅστις πρῶτος ἀνήγειρεν ἀερώδη θόλον, εἶναι μεγάλων ἐπαίνων ἄξιος διὰ τὴν γενναιότητα τοῦ σχεδίου, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ τρούλλος τῆς Ἁγ. Σοφίας, φωταγούμενος διὰ εἰκοσιτεσσάρων παραθύρων, ἔχει τόσον μικρὰν κυρτότητα, ὥστε τὸ βάθος αὐτοῦ ἐξισοῦται μόνον μὲ τὸ ἐκτιμήριον τῆς διαμέτρου του· ἡ διάμετρος αὐτῆ εἶναι 115 ποδῶν· ἡ δὲ κορυφὴ ἢ τὸ κέντρον τοῦ τρούλλου, ὅθεν τὸ ἡμισέληνον ἀπέβαλε τὸν σταυρὸν, ἔχει 180 ποδῶν κατὰ κάθετον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Ὁ κύκλος, ὁ περὶ τὸν τρούλλον, ἐλαφρῶς ἐπαναπαύεται ἐπὶ τεσσάρων ἰσχυρῶν ἀψίδων· τὸ δὲ βάρος τούτων ὑποστηρίζουσι τέσσαρα ὀγκώδη κτίσματα, τὴν δύναμιν τῶν ὁποίων ἐπαυξάνουσι κατὰ τὴν βόρειον καὶ νότιον πλευρὰν τέσσαρες κίονες Αἰγυπτιακοῦ λίθου. Τὸ σχῆμα τῆς οἰκοδομῆς εἶναι σταυροειδές, ἀποτελούμενον ὑπὸ τῶν πέριξ τοῦ μεγίστου τρούλλου τεσσάρων ἡμισφαιρίων· τὸ ἐπ' ἀκριβεῖα πλάτος αὐτῆς εἶναι 243 ποδῶν, τὸ δ' ἔσχατον μῆκος 269, μετρούμενον ἀπὸ τοῦ κατ' ἀνατολὰς ἱεροῦ μέχρι τῶν ἐννέα δυτικῶν πυλῶν, αἵτινες ἀνοίγουσιν εἰς τὸ προπύλαιον ἢ τὸν Ἑσῶ Νάρθηκα, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἑξῶ Νάρθηκα. Εἰς τὸν νάρθηκα τοῦτον ἴσταντο οἱ κατηχούμενοι. Τὸ δὲ καθολικὸν ἢ τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας ἐπλήρουν οἱ τέλειοι πιστοί· ἀλλὰ τὰ δύο γένη ἦσαν ἕκτοτε, κατὰ τὸ φρόνιμον σύστημα τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, διακεχωρισμένα, καὶ δύο ὑπερῶα, τὸ ἐν ὑπερῶν τοῦ ἄλλου, ἐχρησίμευον ὡς γυναικωνίτιδες. Οἱ δύο θρόνοι, ὁ τοῦ αυτοκράτορος καὶ ὁ τοῦ πατριάρχου, ἴσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων· τὸ δ' ἐξ αὐτῶν μέχρι τῶν βημάτων τοῦ θυσιαστηρίου διάστημα κατεῖχον οἱ ψάλται καὶ ὁ κληρὸς. Ὁ ἀνατολικὸς μυχός, ὠκοδομημένος ἐν εἶδει ἡμικυλίνδρου, ἀπετέλει τὸ ἱερόν, ἐξ οὗ θύραι τινὲς ἤγον εἴτε εἰς τὰ δωμάτια, ὅπου περιεῖχοντὸ τὰ ἱερά σκευῆ, ἄμφια, καὶ λοιπὰ εἰς τὴν πομπὴν τῆς θρησκευτικῆς λατρείας συντείνοντα, εἴτε εἰς οἰκήματα ἰδιαίτεως χρησιμεύοντα εἰς τοὺς περὶ τὴν ἐκκλησίαν λειτουργούντας. Ἡ μνήμη παρελθόντων ἀτυχημάτων ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Ἰουστινιανὸν τὴν φρονίμην ἀπόφασιν νὰ μὴ παραδεχθῆ ξύλον τι, ἐκτὸς διὰ τὰς θύρας, εἰς τὴν νέαν οἰκοδομήν· ἐκλέγετο δὲ ἡ ὕλη κατὰ τὴν δύναμιν, τὴν ἐλαφρότητα, ἢ τὴν λαμπρότητα τοῦ μέρους, εἰς ὃ ἦτο προσδιωρισμένη. Οἱ μὲν τοῖχοι καὶ αἱ ἀψίδες, ἐφ' ὧν ὁ τρούλλος ἐπεστηρίζετο, συνίσταντο ἀπὸ μεγάλους λίθων, πελεκημένους εἰς σχῆμα τετραγώνων καὶ τριγώνων, ἐξήσφαλισμένους διὰ σιδηρῶν κρίκων, καὶ σταθερῶς συγκεκολλημέ-

νοὺς διὰ τῆς ἐγγύσεως μολύβδου καὶ ἀσβέστου· τὸ δὲ βάρος τοῦ τρούλλου ἠλαττοῦτο διὰ τῆς ἐλαφρότητος τῶν συστατικῶν αὐτοῦ, ἅτινα ἦσαν κίσσηρις, ἣτις ἐπιπλέει εἰς τὸ ὕδωρ, ἢ πλίνθοι ἐκ τῆς Ῥόδου, πεντάκις ἐλαφρότεροι τῶν συνήθων. Ὀλόκληρος ἡ οἰκοδομὴ κατεσκευάσθη ἐκ πλίνθων· ἀλλὰ τὴν εὐτέλειαν τούτων ἀπέκρυπτεν ἐπίβλημα μαρμάρου καὶ τὸ ἐνδότερον τῆς Ἀγ. Σοφίας, ὁ τρούλλος, τὰ δύο μεγαλήτερα, καὶ τὰ ἐξ μικρότερα ἡμισφαίρια, οἱ τοῖχοι, οἱ ἑκατὸν κίονες, καὶ τὸ ἔδαφος, τέρπουσι καὶ βαρβαρικοὺς ὀφθαλμοὺς, πολυτελεῖ καὶ πεποι- κιλμένην εἰκόνα παριστώντα.

Ποιητῆς, ὅστις θεώρησε τὴν πρώτην λάμπιν τῆς Ἀγ. Σοφίας, ἀπαριθμεῖ τὰ πολυποίκιλα χρώματα, τὰς σκιάς, καὶ τὰ στίγματα δέκα ἢ δώδεκα μαρμάρων, ἰασπιδῶν, καὶ πορφυριτῶν, ἅτινα ἦσαν συνηρμοσμένα καὶ ἀντιπαρατεθειμένα, ὡσάν ὑπὸ ἐμπείρου ζωγράφου. Ὁ θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐκαλωπίσθη μὲ τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς εἰδωλολατρείας· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πολυτίμων τούτων λίθων ἐξήχθη ἀπὸ τὰς λιθοτομίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῶν νήσων καὶ τῆς ἠπείρου τῆς Ἑλλάδος, τῆς Αἰγύπτου, Ἀφρικῆς, καὶ Γαλλίας. Ὀκτὼ πορφυροῦς κίονας, οἵτινες εἶχον τεθῆν ὑπὸ τοῦ Ἀυρηλιανοῦ εἰς τὸν ἐν Ῥώμῃ ναὸν τοῦ ἡλίου, προσέφερον ἢ εὐσέβεια Ῥωμαίας τινὸς δεσποίνης· ὁκτὼ ἄλλους ἐκ πρασίνου μαρμάρου ἀφιέρωσεν ὁ φιλότιμος ζῆλος τῶν ἀρχόντων τῆς Ἐφέσου· ἀμφότεροι θαυμάζονται διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν καλλονὴν τῶν ἀλλὰ πᾶσα τάξις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀποποιεῖται τὰ φανταστικά των κιονόκρανα. Διάφορα κοσμη- ματα καὶ μορφαὶ παριστάνοντο περιέργως πῶς διὰ ψηφιδῶν· αἱ δ' εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, τῶν ἁγίων, καὶ τῶν ἀγγέλων, ἐξηλειμμένα ἦδη, εἴλκων τὸν θαυμασμόν καὶ διήγειρον τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν. Κατὰ τὴν ἀγιότητα ἐκάστου ἀντικειμένου διενέμοντο τὰ τίμια μέταλλα ἐν λεπτοῖς φύλλοις ἢ ἐν στερεαῖς μάξαις. Αἱ κιγκλίδες, αἱ τοὺς ψάλτας διαχωρίζουσαι, τὰ κιονόκρανα, τὰ κοσμημάτα τῶν θυρῶν καὶ τῶν ὑπερώων, ἦσαν ἀπὸ κεχρυσωμένον ὀρείχαλκον· ὁ στίλβων ὄβλος ἐθάμβωνε τὸν θεατῆν· τὸ ἱερόν περιεῖχε τεσσαράκοντα χιλιάδας λιτρῶν ἀργύρου· καὶ τὰ ἅγια σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου ἦσαν ἐκ καθαρωτάτου χρυσοῦ, καὶ μὲ ἀνεκτιμήτους λίθους πεπλουτισμένα. Πρὶν ἔτι ἀναβῆ ὄσο πῆγεις ὑπὲρ τὸ ἔδαφος ἡ οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας, ἦσαν ἀνηλωμένα 45,200 λίτραι ἀργύρου· ὀλόκληρος δὲ ἡ δαπάνη συνεποσώθη εἰς 320,000 λιτρῶν· ἕκαστος ἀναγνώστης, κατὰ τὸ μέτρον τῆς πίστεώς του, ἐμπορεῖ νὰ λογαριάσῃ τὴν ἀξίαν εἴτε εἰς χρυσὸν εἴτε εἰς ἄργυρον· ἀλλὰ καὶ ὁ με-

τριώτατος ὑπολογισμὸς δίδει 5,000,000 Διστήλων. Ναὸς μεγαλοπρεπῆς εἶναι μνημεῖον ἀξιεπαινον ἐθνικῆς φιλοκαλίας τε καὶ εὐσεβείας, καὶ ὁ ἐνθουσιαστής, ὑπὸ τὸν θόλον ἰστάμενος τῆς Ἀγ. Σοφίας, ἠδύνατο νὰ ὑπολάβῃ αὐτὸν οἶκον ἢ καὶ ποίημα τοῦ Ὑψίστου. Πλήν, πόσον ἀφρὲς τὸ τεχνουργημα, πόσον ἀσήμαντος ἡ ἐργασία, ἐὰν παραβληθῇ πρὸς τὸν σχηματισμὸν τοῦ εὐτελεστάτου τῶν ἐντόμων, ὅσα ἔρπουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ναοῦ!

ΟΙ ΜΙΚΡΟΨΥΧΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΟΙ ΕΝ ΔΕΙΝΑΙΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΣΙ.

ἈΜΝΗΣΙΑΚΑΚΟΝ καὶ φιλόφρονον ἀπαιτεῖ τὸν φιλόπατριον ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, ἀνεκτικὸν καὶ ἐπιεικῆ, μὴ μόνον πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ ὁμοφύλους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐχθρούς· « Ἄφετε, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν. » Πολλὰ καὶ δεῖνὰ καὶ φύει καὶ τρέφει πόλεμος μακρὸς μάλιστα καὶ πολυετής, καὶ οὗτος ἐπαναστατικὸς, μυρίων συμφορῶν ἀρχιτέκτων γινόμενος καὶ γενάρχης, καὶ ἰδίων καὶ δημοσίων. Οὗτος καὶ μάχας ἐτέκνωσεν ἐμφυλίους, καὶ χεῖρας συγγενεῖς ὤπλισε κατὰ συγγενῶν, καὶ εἰς ἀδελφῶν· πολλάκις οἰκίας εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν χωρμένων. Εἰς τοιαύτας ἀπευκτέας καὶ φρικτὰς περιστάσεις, ἄνθρωποι μικροψυχοὶ καὶ μικροφιλότιμοι ἀποβαίνουσι πολλάκις ἀδικίας καὶ βδελυρίας ἀθληταί, μισᾶλληλοι καὶ ἀπανθρωπότεροι, συνεχῶς ὑπὸ σάλου παντοίων παθῶν ἀγριαίνοντες, καὶ μηδέποτε ἡρεμοῦντες. Καθὼς εἰς τὸν στενοκύμονα τοῦ Εὐρίπου πορθμὸν ἐπικρατοῦσι διηνεκῶς πολλὰ τῆς παλιόβοιας τροπαί, καὶ διαδέχονται ἀλλήλους ἀδιαλείπτως ἢ ἀμ- πωτικῶς καὶ ἡ πλημμυρίς, οὕτω καὶ αὐτοὶ παραφέρονται καὶ μεταπίπτουσιν ἐκ πάθους εἰς πάθος, ἀπαύστῳ τάραχῳ κλυδωνιζόμενοι· καὶ νῦν μὲν ἐπιπίπτει εἰς τὴν στενὴν αὐτῶν καρδίαν καχλάζον τὸ βεῦμα τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς ἐπιθυμίας, νῦν δὲ πάλιν ἀποβαίνουσι κατὰ ξηροὺς καὶ τραχεῖς ὑπὸ μνησικαχίας καὶ ζηλοτυπίας καὶ φθόνου καὶ δειλιάς ἐπιβούλου καὶ τῶν τοιούτων ὀλεθρίων εἰς τὴν κοινω- νίαν παθῶν. Ἄλλ' αἱ μεγάλα ψυχὰ παρομοιάζουσι πέ- λαγος ὠκεάνιον, ὅπου κινεῖνται μὲν πολλάκις κύματα μακρὰ, καὶ πολλάκις ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων, ἀλλ' ὅμως εὐκόλως πάλιν καταστροφένονται καὶ καθυδουσι γαλήνια, οὐδὲ παραβαίνουσι τὴν ψάμμον, ἣν ἔγραψεν αὐτοῖς ὄριον ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅταν προσεγγίσωσι, φιλοῦσιν ἰλαρὰ τὴν γεί- τονα γῆν, καὶ ἀποχωροῦσι μεμνημένα πάντως τῆς αἰεζώου ἐκείνης φωνῆς, « Μέχρι τούτου ἐλεύσῃ καὶ οὐχ ὑπερβῆσῃ, ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσονται σου τὰ κύματα. »

[Ἐκ τοῦ εἰς Θ. Κολοκοτρώνην Ἐπισκευῆς Λόγου τοῦ Οἰκονόμου.]

Ἡ μεγάλη Ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν συν- ἦγαγε καὶ ἐδαπάνησεν, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ 1811 μέχρι τέλους τοῦ 1842, 3,400,000,—ὅλα συνδρομὰς αὐτοπροαιρέτους.

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΝ.

ἌΓΓΛΟΣ τις, Μάρινερ καλούμενος, εἰς περιγραφὴν τινὰ τῶν Φιλικῶν Νήσων, καὶ ἰδιαιτέρως τῆς κυριώτερας ἐξ αὐτῶν Τόγγης, ἱστορεῖ τὴν ἐκπληξὴν καὶ ἀπορίαν τῶν αὐτοχθόνων, ὅτε κατὰ πρῶτον θεώρησαν τὰ θαύματα τῆς τέχνης τοῦ γράφειν.

Ὁ κύριος Μάρινερ, μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἠχημαλωτίσθη παρὰ τῶν ἀγρίων τούτων, κατασκευάσας εἶδος μελάνης ἀπὸ πυρίτιδα, ἔγραψεν ἐπιστολὴν εἰς φύλλον χαρτίου, δοθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τινος τῶν ἐντοπίων· ἐνεχείρισε δ' αὐτὴν εἰς τὸν ἀρχηγόν του, παρακαλέσας νὰ τὴν δώσῃ εἰς τὸν πλοίαρχον, ὅστις ἤθελε πρῶτον φθάσειν εἰς τὸν λιμένα. Ὁ βασιλεὺς ὅμως, τὸνομα Φῆνος, ἀκούσας τὸ γινόμενον, ἐμβῆκεν εἰς ὑπόψιαν, καὶ πάραυτὰ ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τὴν ἔλαβεν. Ἀφοῦ ἐδόθη εἰς τὰς χεῖρας του, ἐκύτταξεν αὐτὴν πανταχόθεν· ἀλλὰ μὴ καταλαβὼν τίποτε, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς ἄλλον τινὰ παρευρεθέντα Ἄγγλον, Ἱερεμίαν Χίγγην καλούμενον, καὶ τὸν διέταξε νὰ εἴπῃ τί ἐνοοῦσεν. Ὁ κύριος Μάρινερ δὲν ἦτο παρών. Ὁ Χίγγης ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ μεταφράσας μέρος αὐτῆς εἰς τὴν Τογγαϊκὴν γλῶσσαν, φρονίμως παρέστησεν αὐτὴν ὡς ἀπλήν αἴτησιν πρὸς οἰονδήποτε Ἄγγλον πλοίαρχον, ὅστις ἤθελε τυχὸν φθάσει, νὰ μεσολαβήσῃ παρὰ τῷ Φῆνῳ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ κυρίου Μάρινερ καὶ τῶν συμπατριωτῶν του· καὶ ὡς διαλαμβάνουσαν, ὅτι παρὰ τῶν ἐντοπίων ἐλάμβανον μὲν φιλόφρονα περιποίησιν, ἀλλὰ μ' ὄλον τοῦτο ἐπεθύμουν νὰ ἐπιστρέψωσιν, εἰ δυνατόν, εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ φανερόναι τὰς ἰδέας ἦτον ἀκατανόητος εἰς τὸν Φῆνον· ἔλαβε πάλιν τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τὴν ἐξέτασεν, ἀλλὰ δὲν εἰδοποίηε αὐτὸν τίποτε. Ἐστοχάσθη τὸ πρᾶγμα ὀλίγον τι καθ' ἑαυτὸν· ἀλλ' οἱ διαλογισμοὶ του δὲν ἔρριπτον φῶς τι ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τέλος, ἔφερε τὸν κύριον Μάρινερ, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ γράψῃ τίποτε· οὗτος ἠρώτησε τί νὰ γράψῃ; « Βάλε ἐμὲ εἰς τὸ χαρτίον, » ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς. Ὄθεν ἔγραψε Φῆνος. Ὁ βασιλεὺς τότε ἔφερον ἄλλον Ἄγγλον μὴ παρευρεθέντα, καὶ προστάξας τὸν Μάρινερ νὰ στρέψῃ ἀλλαχοῦ τὸ πρόσωπον, ἔδωκεν εἰς τὸν νεωστὶ ἐλθόντα τὸ χαρτίον, καὶ τὸν διέταξε νὰ εἴπῃ τί ἦτον ἐπ' αὐτοῦ· ὁ ἄνθρωπος ἐπρόφερε μὲ ὑψηλὴν φωνὴν τὸνομα τοῦ βασιλέως· ὁ Φῆνος τότε ἤρπασε τὸ χαρτίον ἀπὸ τὴν χεῖρά του, καὶ ἐκπεπληγμένος τὸ ἐκύτταξε, τὸ ἔστρεψεν ἔνθεν κακείθεν, καὶ τὸ ἐξέτασε κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἐπὶ τέλους, « Τοῦτο, » ἐξεφώνησε, « δὲν ὁμοιάζει οὔτε ἐμὲ, οὔτε ἄλλον τινά! Ποῦ εἶναι οἱ πόδες μου; Πόθεν γνωρίζεις ὅτι εἶμαι ἐγώ; » Ἐπειτα δὲ, χωρὶς νὰ προσμείνῃ ἀπόκρισιν ἢ ἐξήγησιν, ἀνυπομόνως διέταξε τὸν Μάρινερ νὰ γράψῃ ἄλλο τι, καὶ οὕτως ἐνησχόλησεν αὐτὸν τρεῖς ἢ τεσσαρὰς ὥρας εἰς τὸ καταγρά- φειν τὰ ὀνόματα διαφόρων ὑποκειμένων, τόπων καὶ πραγ- ζ. 4*

μάτων, τὰ ὅποια διώριζε τὸν ἄλλον νὰ ἀναγινώσκῃ. Τοῦτο τὰ μέγιστα διεσκέδασε τὸν Φῆνον, καὶ ὅλους τοὺς παρευρεθέντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἐξαιρέτως ἐπειδὴ κάποτε ἐψιθύριζε μικρὸν τι ἐρωτικὸν ἀνέκδοτον, τὸ ὅποῖον ἀκριβῶς κατεγράφετο, καὶ ἀναγινωσκόμενον εἰς ἐπήκοον τῶν ἐπιλοίπων, ἐπροξένει σύγχυσίν τινὰ εἰς μίαν ἢ δύο ἀπὸ τὰς παρευρισκομένας κυρίας· ἀλλὰ τὸ πᾶν ἐξελαμβάνετο ἐν εἴδει ἀστείμου, διότι ἡ περιέργεια καὶ ἡ ἐκπληξὴς ἦσαν τὰ ἐπικρατοῦντα πάθη. Τίνι τρόπῳ τὰ ὀνόματα καὶ αἱ περιστάσεις των ἠμπόρουσαν νὰ μεταδίδωνται διὰ τὸσον μυστηριώδους ὁδοῦ, ἦτον εἰς αὐτοὺς πάντῃ ἀκατανόητον.

Ὁ Φῆνος ἐπὶ τέλους ἐστοχάσθη ὅτι κατέλαβε τὸ τέχνασμα, καὶ ἐξήγησεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ὅτι δὲν ἦτον ἀδύνατον, ὁ γράφων καὶ ὁ ἀναγινώσκων, συνεννοημένοι ὄντες, νὰ καταθέτωσι σημεῖόν τι πράγματος, τὸ ὅποῖον ἀμφοτέροι εἶχον ἰδεῖν· ἀλλ' ὁ κύριος Μάρινερ εἰδοποίησεν αὐτὸν ἀμέσως, ὅτι ἠμποροῦσε νὰ γράψῃ καὶ ὅσα δὲν εἶχε ποτὲ ἰδεῖν· ὁ βασιλεὺς πάραυτὰ ἐψιθύρισεν εἰς αὐτὸν νὰ βάλῃ ἐπὶ τοῦ χαρτίου τὸν Τογγαῖον Ἄχου, (βασιλέα τῆς Τόγγης, δολοφονηθέντα ὑπὸ τοῦ Φῆνου πολλὰ ἔτη πρὶν ὁ Μάρινερ φθάσῃ εἰς τὴν νῆσον). Ἀφοῦ τοῦτο ἔγινε, καὶ ὁ ἄλλος ἀνέγνωσε τὸ γραφέν, ἐξεπλάγη ἔτι μᾶλλον ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐθεβαίνονε ὅτι ποτὲ δὲν εἶχεν ἰδεῖν οὔτε ἀκούσει τίποτε θαυμασιώτερον. Ἡθέλησεν ἔπειτα νὰ γράψωσι τὸν Τάρκην, ἀπόντα φρούραρχον, τὸν ὅποῖον ὁ Μάρινερ καὶ οἱ σύντροφοί του δὲν εἶχον ἰδεῖν ἀκόμη· ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἦτο μονόφθαλμος. Ἀφοῦ δ' ἔγραψε τὸ ὄνομα Τάρκης, ἠρώτησεν ὁ Φῆνος ἂν ἦτο τυφλὸς ἢ ὄχι; Τοῦτο βέβαια ὑπερέβαινε τὴν δύναμιν τῆς τέχνης· καὶ ὁ Μάρινερ εἶπεν εἰς αὐτὸν, ὅτι εἶχε καταγράψῃ μόνον τὸ σημεῖον τὸ παριστάνον τὸν ἦχον τοῦ ὀνόματός του, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ χαρακτηριστικά τοῦ ὑποκειμένου του. Ἐπροστάθη ἔπειτα διὰ ψιθυρισμὸν νὰ γράψῃ, « Τάρκης μονόφθαλμος » ἀφοῦ δ' ἔγραψε καὶ τοῦτο, καὶ ἀνεγνώσθη, ἔμειναν ἅπαντες ἔτι μᾶλλον ἐκπεπληγμένοι.

Ὁ Μάρινερ εἶπεν ἀκολούθως εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι πολ- λαχοῦ τοῦ κόσμου ἀγγελίαι στέλλονται εἰς μακρὰ μέρη διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου· καὶ ἐπειδὴ τὸ χαρτίον διπλόνεται καὶ σφραγίζεται, ὁ κομιστὴς εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ τὰ περιεχόμενα· καὶ πρὸς τούτους αἱ ἱστορίαι ὀλοκλήρων ἐθνῶν μεταδίδονται τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν ἐπερχομένην γενεάν, χωρὶς νὰ χαλῶσιν ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, ὡς ἐξεφράσθη. Ὁ Φῆνος ὠμολόγησε μὲν τὸ ἀξιόλογον καὶ θαυμάσιον τῆς ἐφευρέσεως· ἀλλ' ἐπρόσθεσεν ὅτι δὲν ἦτο καλὸν διὰ τὴν νῆσον Τόγγαν· ἐπειδὴ ἤθελεν ἐξ ἅπαντος ἐπιφέρει ταραχὰς καὶ συνωμοσίας, καὶ δὲν ἤθελεν εἰσθαι ἀσφα- λῆς ἡ ζωὴ του οὔτε ἓνα μῆνα.

Οἱ δοκσισοφοὶ, παρατηρεῖ Γάλλος τις, ὁμοιάζουσι τοὺς κενοὺς στάχεις τοῦ σίτου, οἵτινες ἀλαζόνως ἀνυψοῦσι τὴν κεφαλὴν· οἱ δ' ἀληθῶς σοφοὶ, τοὺς μεστῶς, οἵτινες μετριοφρόνως κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω, καὶ ὑποκρύπτονται.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΨΟΥ ΤΑΦΗΣ.

Τὸ ἐπόμενο συμβεβηκὸς διηγεῖται Ἀγγλαμερικανή τις—Ἡ ὀλεθρία λοιμικὴ νόσος, ἢ κοινῶς λεγομένη κίτρινος πυρετός, ἐμάστισε φοβερῶς τὴν πόλιν τῆς Ἀμερικῆς Βοστώνα περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος. Τοσοῦτος φόβος ἐκυρίευσεν τὸ δημόσιον, ὥστε γυναῖκες παρήτησαν τοὺς ψυχρῶρα γούνας συζύγους των, καὶ μητέρες τὰ τέκνα των, εἰς ἀποφυγὴν τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Αἱ ἐπικηδεῖοι τελεταὶ γενικῶς ἐγκατελείποντο. Αἱ εἰς πᾶν μέρος τῆς πόλεως στελλόμεναι νεκροφόροι ἀμαξαί ἦσαν διατεταγμέναι εἰς τρόπον, ὥστε νὰ διαβαίνωσιν ἐκαστὴν ὁδὸν καθ' ἡμίσειαν ὥραν. Εἰς ἕκαστον δὲ οἶκον, ὅπου ἐγνώριζον ὅτι περιείχετο θῦμα τοῦ πυρετοῦ, ἐσήμαινον κώδωνα, καὶ ἐκράζον, « Ἐκβάλετε τοὺς νεκρούς σας!» Ὅτε δ' ἐξήγγοντο ἄψυχοι κορμοὶ, περιετυλίσσοντο εἰς πισσωμένας σινδόνας, ἐπετίθεντο εἰς τὴν ἀμαξάν, καὶ μετεφέροντο εἰς τὸ κοιμητήριον, χωρὶς τινος παρακολουθοῦντος συγγενοῦς. Τῷ ὄντι, οἱ συγγενεῖς ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἔφευγον κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς θανατηφόρου ἀσθενείας.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν, ὅσους ὁ λοιμὸς προσέβαλεν, ἦτο καὶ ἀδελφός τις τοῦ πατρός μου, διατρίβων τότε εἰς τὴν Βοστώνα. Ἡ θεία μου, εὐθὺς ὅτε ἐφάνησαν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς νόσου, ἐπεμψε τὰ τέκνα εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἔμεινε δ' αὐτὴ πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνδρός τῆς. Φίλοι σπουδαίως τὴν ἐνουθέτησαν, εἰπόντες ὅτι ἡ παρουσία τῆς ἤθελεν εἶσθαι θανατηφόρος μὲν εἰς ἑαυτὴν, ἀνωφελὴς δὲ πρὸς ἐκεῖνον, διότι μετ' οὐ πολὺ δὲν ἤθελε γνωρίζει ποῖος τὸν ὑπηρετοῦσεν. Ἀλλὰ μικρὰν ἐντύπωσιν ἔκαμαν οἱ λόγοι οὗτοι ἐπὶ τῆς φιλοστόργου καρδίας τῆς. Ἡσθάνετο ὅτι, ἂν ὄχι εἰς ἐκεῖνον, εἰς ἑαυτὴν ὅμως ἤθελεν εἶσθαι πολὺ εὐχάριστον νὰ γνωρίζῃ, ὅτι περιεποιήθη τὸν ἄνδρα τῆς μέχρι τελευταίας πνοῆς. Ὅθεν ἐστάθη, καὶ ἀγρύπνως ἐπεμελεῖτο αὐτόν· πλὴν εἰς μάτην ὁ πάσχων ὀλονὲν ἐχειροτέρευε, καὶ τέλος ἀπέθανεν. Οἱ περιφερόμενοι μὲ τὰς νεκροφόρους ἀμαξὰς εἶχον ἐπισκεφθῆ τὸν θάλαμον, καὶ ἰδεῖν ὅτι τὸ τέλος ἤγγιζεν. Ἦλθον δὲ τώρα νὰ ἐπάρωσι τὸ σῶμα. Ἡ σύζυγος ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δώσῃ. Μὲ εἶπεν ὅτι ἠγνώει μὲν ἐπὶ τίνι λόγῳ, ἀλλ' ἂν καὶ ἦτο διόλου ψυχρὸς καὶ ἀκαμπτος, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον παντάπασι νεκρὸς, αὐτὴ ὅμως εἶχεν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ νοός τῆς, ὅτι ὁ σπινθὴρ τῆς ζωῆς ἦτον ἀκόμη ἀσβεστος. Οἱ ἄνθρωποι ἐνίκηθησαν ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς πεποιθήσεώς τῆς, μολοντί ἔκρινον διόλου ἀθεμελιώτους τὰς ἐλπίδας τῆς. Ἀλλ' ἡμίσεια ὥρα παρέρχεται ταχέως, καὶ ἠκούσθη-

σαν πάλιν οἱ φοβεροὶ λόγοι, « Ἐκβάλετε τοὺς νεκρούς σας!»

Ἡ σύζυγος πάλιν ἀντεστάθη εἰς τὰς παρακινήσεις των· ταύτην ὅμως τὴν φορὰν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν μᾶλλον ἀποφασισμένοι· εἶπαν ὅτι τὸ χρέος αὐτῶν ἦτο λυπηρὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑγείαν τῆς πόλεως ὤφειλον ἀκριβῶς νὰ τὸ ἐκτελῶσιν· ἂν οἱ νεκροὶ δὲν ἀφῆροῦντο πάραυτα, καὶ ἂν οἱ θάλαμοι δὲν ἐκαπνίζοντο ἀμέσως, ὁ λοιμὸς δὲν ἦτον ἐλπίς νὰ μετριάσῃ. Ἀλλ' ἐκείνη, κωφὴ εἰς ταῦτα πάντα, ἐδέετο θερμῶς, καὶ μάλιστα ἐγονάτισεν ἐμπροσθέν των δακρυβροῦσα ἐν ἀγωνίᾳ, καὶ ἀδιακόπως λέγουσα, « Εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν ἀπέθανεν!» Οἱ ἄνθρωποι παρέστησαν τὸ ἄτοπον τοιαύτης ἰδέας· ἀλλὰ τέλος, νικηθέντες ἀπὸ τὰ δάκρυα, ἀπῆλθον πάλιν ἀπρακτοί. Μετὰ σπουδῆς καὶ τρόμου ἀνενέωσεν ἡ γυνὴ τὰς προσπάθειάς τῆς νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς ζωὴν. Ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν του, ἔτριψε τὰ μέλη του μὲ θερμὴν φλανέλαν, καὶ ἐπέθηκε ζεστὰ κρόμμυα εἰς τοὺς πόδας του. Πάλιν ὅμως ἐπέρασεν ἡ ἡμίσεια ὥρα, καὶ ὁ νεκρὸς ἦτον ἐξίσου ψυχρὸς καὶ ἀκαμπτος. Ἡ ἀπληπισμένη σύζυγος κατέφυγεν ἐκ νέου εἰς ἐνθέρμους δεήσεις, οἱ δὲ νεκροφόροι ἐνόμισαν χρέος των νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐλαφρὰν τινα βίαν· ὅθεν ἐζήτησαν ν' ἀφαιρέσωσι τὸ σῶμα παρὰ γνώμην τῆς· ἀλλ' ἐκείνη ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔσφιγγε μὲ τοιαύτην μανιακὴν ἰσχύϊν, ὥστε ἐδυσκολεύοντο νὰ χαλαρώσωσι τὴν λαβὴν τῆς. Τὸ ἀμετάθετον τῆς ἀποφάσεώς τῆς ἔκαμιν αὐτοὺς νὰ ὑποκλίνωσι καὶ τρίτον, ἀφοῦ ὅμως, παραστήσαντες τὴν ἀνάγκην, ἔλαβον παρ' αὐτῆς ὑπόσχεσιν, ὅτι, ἂν ὁ νεκρὸς δὲν ἐδείκνυε σημεῖα τινὰ ζωῆς εἰς ἡμίσειαν ὥραν, ἤθελε τότε στέρξει πλέον εἰς τὴν ἀφαιρέσιν του.

Κερδήσασα τὴν μικρὰν ταύτην ἀνεσιν, ἐκρέμασε τὸ ὠρολόγιον ἐπὶ τοῦ πασσάλου τῆς κλίνης, καὶ ἐδιπλασίασε τοὺς ἀγῶνάς τῆς. Ἐθῆκε περὶ τοῦ νεκροῦ ἀγγεῖα θερμοῦ ὕδατος, ἔχυσε βιαστικῶς πνεῦμα τι διὰ μέσου τῶν ὀδόντων του, ἐνεψύσθη εἰς τοὺς μυκτῆράς του, καὶ ἐκράτει ἐλαφοκέρατον πλησίον τῆς ῥινός του· ἀλλ' ἔτι τὸ σῶμα ἔκειτο ψυχρὸν καὶ ἀσάλευτον. Ἐκύτταζεν ἀνησυχῶς τὸ ὠρολόγιον· εἰς πέντε λεπτὰ ἡ ἡμίσεια ὥρα ἤθελεν ἐκπνεύσει, καὶ ἡ τρομερὰ ἐκείνη φωνὴ ἤθελεν ἀκουσθῆ πάλιν εἰς τὴν ὁδόν! Ἀπελπισία τὴν κατέλαβεν· ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν, τὴν ὅποιαν μέχρι τοῦδε ὑπεστήριζεν· ἡ χεὶρ τῆς ἔτρεμε βιαίως· καὶ τὸ ἐλαφοκέρατον, τὸ ὅποιον ἐκρατοῦσεν, ἐχύθη ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου. Κατὰ τύχην, ἡ κεφαλὴ ἔγυρε μικρὸν τι εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὸ δυνατόν ὑγρὸν ἔβρευσεν εἰς τοὺς μυκτῆράς του. Πάραυτα ταχὺς ἀνασασμὸς, ἀγῶν τις ἠκολούθησεν, —οἱ ὀφθαλμοὶ τοὶ ἠνεώχθησαν· καὶ ὅτε οἱ νεκρο-

φόροι ἦλθον πάλιν, εὐρήκαν αὐτὸν καθήμενον εἰς τὴν κλίνην. Ζῆ δὲ ἀκόμη, ὑγιαίνων καὶ εὐδαιμονῶν.

Καὶ ἄλλοτε ὠμιλήσαμεν κατὰ τῆς προΨου ταφῆς* τὸ δὲ προηγούμενον εἶναι καὶ ἄλλη ἀπόδειξις, ὅτι συμβαίνει κάποτε νὰ θάπτωνται οἱ ζῶντες, ὡς νεκροὶ φαινόμενοι. Ἴσως κἀνὲν ἔθνος δὲν σπεύδει τοσοῦτον περὶ τὴν ταφήν, ὅσον ἡμεῖς. Οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον πολλὰς προφυλάξεις. Ἐπλυνον καὶ ἔχριον τὸ σῶμα πολλὰς φορές κατὰ διαδοχὴν, πρὶν μετακομίσωσιν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον. Οἱ Ῥωμαῖοι, πρὶν ἀνάψωσι τὴν ἐπικηδεῖον πυρὰν, ἀπέκοπτον μίαν κλείδωσιν τοῦ δακτύλου, εἰς βεβαίωσιν ὅτι ὁ ζωϊκὸς σπινθὴρ ἦτον ἐσβεσμένος. Ἀναμφιβόλως ἡ ταφή πρέπει νὰ ἀναβάλληται ὅσον τὸ δυνατόν μακρότερον.

ΘΑΝΑΤΟΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ, ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς, νομίζεται ὅτι ἐμαρτύρησεν, ἢ ἐφονεύθη μὲ ξίφος, εἰς πόλιν τῆς Αἰθιοπίας.

Μάρκος, ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἐξέπνευσεν εἰς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρειαν, συρθείς ἐνθεν κἀκείθεν διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῆς.

Λουκᾶς, ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἐκρεμάσθη ἐπὶ ἐλαίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἰωάννης, ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς, ἐβλήθη εἰς λέβητα βράζοντος ἐλαίου ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ, διασωθείς, ἀπέθανε μετὰ ταῦτα φυσικὸν θάνατον ἐν Ἐφέσῳ.

Πέτρος, ὁ Ἀπόστολος, ἐστυρώθη ἐν Ῥώμῃ, μὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κεκλιμένην πρὸς τὰ κάτω, κατ' ἰδίαν αὐτοῦ αἰτήσιν· διότι ἐστοχάζετο, ὅτι δὲν ἦτον ἀξίος ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς ὁ εὐλογητὸς Κύριός του.

Ἰάκωβος, ὁ Μείζων, ὁ Ἀπόστολος, ἀπεκεφαλίσθη ἐν Ἱερουσαλὴμ.

Ἰάκωβος, ὁ Ἐλάσσων, ὁ Ἀπόστολος, ἐρρίφθη ἀπὸ πτέρυγα τοῦ ναοῦ, ἔπειτα δ' ἐφονεύθη μὲ βόταλον γναφέως.

Φίλιππος, ὁ Ἀπόστολος, ἐκρεμάσθη εἰς τὴν Ἱεράπολιν τῆς Φρυγίας.

Βαρθολομαῖος, ὁ Ἀπόστολος, ἐξεδάρθη ζωντανός, ἐκ προσταγῆς βαρβάρου βασιλέως.

Ἀνδρέας, ὁ Ἀπόστολος, ἐδέθη εἰς σταυρὸν, ἐξ οὗ ἐκέρυττε πρὸς τὸν λαὸν μέχρις ὅτου ἐξέπνευσε.

Θωμᾶς, ὁ Ἀπόστολος, ἐτρύπηθη μὲ λόγχην διὰ τοῦ σώματος, ἐν Κορομανδελί, εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

Ἰούδας, ὁ Ἀπόστολος, ἐθανατώθη μὲ βέλη.

Σίμων, ὁ Ζηλωτὴς, ἐσταυρώθη εἰς τὴν Περσίαν.

Ματθίας, ὁ Ἀπόστολος, πρῶτον ἐλιθοβολήθη, ἔπειτα δ' ἀπεκεφαλίσθη.

Βαρνάβας, ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Σαλαμίνα.

Παῦλος, ὁ Ἀπόστολος, ἀπεκεφαλίσθη ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ τυράννου Νέρωνος.

ΠΟΛΛΟΙ, οἵτινες βδελύσσονται τὸ ψεῦδος, καὶ μάλιστα τύπτουσι τὰ τέκνα των ἂν ποτε ψευδολογήσωσι, δὲν διστάζουσι μ' ὄλον τοῦτο νὰ ψεύδωνται αὐτοὶ πρὸς αὐτὰ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. *Ολί-

* Ἰδε Ἀποθ. Τόμ. 6, Σελ. 40—43.

γοὶ γονεῖς δὲν πράττουσι τοῦτο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον, μολον-
 ὅτι ἀναμφιβόλως χωρὶς νὰ ὀνειρεύονται ὅτι ἢ τοιαύτη ἀπάτη
 εἶναι ὀλεθρία. Πολλοὶ διοικουσι τὰ τέκνα των μόνον διὰ τεχνα-
 σμάτων καὶ πανουργιῶν. Ἀπατῶσιν αὐτὰ εἰς τὰς διασκαδάσεις
 των, ἀπατῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν τροφήν των, ἀπατῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν
 ἐνδυμασίαν των. Διὰ τῆς ψευδολογίας παρακινοῦν αὐτὰ νὰ πρά-
 ξωσὶ τι δυσάρεστον. Ἄν τὸ τέκνον πρέπη νὰ λάβῃ ἱατρικόν, ἢ
 μήτηρ λέγει ὅτι ἔχει κἀνὲν κλὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ νὰ πῆ· καὶ ἂν
 δὲν θέλῃ, ἀπειλεῖ ὅτι θέλει καλέσει τὸν ἱατρὸν νὰ τοῦ κόψῃ τὰ
 ὄτα, ἢ νὰ τοῦ ἐκβάλῃ τοὺς ὀδόντας, ἢ ὅτι θέλει ἀναχωρήσει καὶ
 τὸ ἀφήσει, καὶ χίλια ἄλλα ὁμοιοειδῆ, ἐξ ὧν ἕκαστον ἐνδέχεται μὲν
 ν' ἀπατήσῃ ἅπασι καὶ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τὸ παρὸν, ἀλλ' ἀφεύ-
 κτως θέλει ἀποτύχει μετέπειτα. Πολλὰκις οἱ γονεῖς προσπαθοῦν
 νὰ καθυστερῶσιν τὰ τέκνα των, ὑποσχόμενοι ὅσα ποτὲ δὲν σκο-
 πεύουν νὰ ἐκπληρώσωσιν. Αἱ τοιαῦται ὑποσχέσεις πρέπει πάν-
 ποτε μετ' ἀκριβείας νὰ ἐκτελῶνται, ἀκόμη καὶ ὅτε ἤθελεν εἶσθαι
 δύσκολον· διότι αἱ ἠθικαὶ ἕξεις τοῦ τέκνου εἶναι πρᾶγμα σπουδαί-
 ὀτατον, καὶ πολλῶν κόπων ἀντάξιον.

Ἡ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΩΦΕΛΕΙΑ.

ΕΥΦΥΓΕΣΤΕΡΑ νὰ ὀρισθῇ ἡ ἱστορία δὲν εἶναι δυνα-
 τόν, πλὴν ὡς τὴν ὥρισεν ἐσχάτως εἰς τὴν ἐν Πα-
 ρισίῳ σχολῇ τῶν κωφαλάων ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐκ
 γενετῆς δυστυχῆσαντας μῆτε ν' ἀκούωσι μῆτε ν'
 ἀκούονται. Ἐρωτηθείς, « Τί εἶναι ἡ ἱστορία; » ἀπε-
 κρίθη, « Φωνὴ νεκρῶν, διδάσκουσα τοὺς ζῶντας.»

Κοσμογυρισμένον ὀνομάζομεν κοινῶς τὸν ἔμπει-
 ρον πολλῶν ἱστοριῶν καὶ πραγμάτων, τῶν ὁποίων
 τὴν γνῶσιν ἀπέκτησεν ἀπὸ τὴν εἰς διαφόρους χώ-
 ρας καὶ διάφορα ἔθνη ἀποδημίαν καὶ μακρὰν δια-
 τριβὴν του. Τοιοῦτον κοσμογυρισμένον μᾶς ἐπαρά-
 στησεν ὁ Ὅμηρος τὸν Ὀδυσσεῖα, λέγων (Ὀδυσ. α, 3),

Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

Σήμερον, ὅστις ἐπιθυμεῖ τὴν τοιαύτην ἐμπειρίαν,
 δὲν ἔχει χρεῖαν νὰ γυρίσῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' εἰς τὴν
 πατρίδα του μένων, εἰς τὸν οἶκόν του καθήμενος,
 ἐμπορεῖ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ, ἐὰν μόνον διαβάξῃ τὴν
 ἱστορίαν μὲ σκοπὸν νὰ ὠφελήθῃ ἀπ' αὐτὴν. Καὶ
 τοῦτον τὸν σκοπὸν μάλιστα χρεωστοῦν νὰ παραγ-
 γέλλωσιν οἱ διδάσκαλοι εἰς τοὺς διδασκόμενους τὴν
 ἱστορίαν νέους, καὶ νὰ τοὺς λέγωσι συχνά, ὅτι· ἢ μὲ
 προσοχὴν μελέτη τῆς ἱστορίας θέλει τοὺς καταστή-
 σει πολλῶν κοσμογυρισμένων ἐμπειροτέρους, ἔτι δὲ
 καὶ πολλῶν γερόντων φρονιμωτέρους, ἐκείνων μᾶ-
 λιστα τῶν γερόντων, ὅσοι φαντάζονται ὅτι χωρὶς
 παιδείαν αὐξάνει ἡ γνῶσις, καθόσον λευκαίνονται τῆς
 κεφαλῆς των αἱ τρίχες· « Ἐσχάτος ὄρος τῶν περὶ
 τὴν ἱστορίαν καλῶν τὸ πολλῶν καὶ ἀπειρῶν πραγ-
 μάτων ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ διὰ βραχείας ἀναγνώ-
 σεως πείραν λαβεῖν, καὶ γενέσθαι γέροντας ἔτι νέους
 ὄντας, δι' ἐπιστήμην τῶν προγεγονότων, ὥστε, τίνα
 μὲν φευκτέον, τίνα δὲ αἰρετέον, εἰδέναι.» (Εὐναπ.
 Ἰστορ. Σελ. 59).

Ἡ ἱστορία ἔχει νὰ τοὺς πληροφορήσῃ, ὅτι ὄλαι τῶν ἀνθρώπων αἱ δυστυχίαι, χωρὶς ἐξαιρέσει, ἀνέβλυσαν ἀπὸ τὰς τρεῖς φαρμακερὰς ταύτας πηγὰς, τὴν Φιληδονίαν, τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὴν Φιλαρχίαν, ἢ, συντομώτερον, ἀπὸ μόνην τὴν Φιληδονίαν, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν περιέχονται καὶ αἱ λοιπαὶ δύο. Φιληδονίαν λέγω ὅχι τὴν ἀγάπην τῆς ἡδονῆς, ἐμφυτευμένην εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λογικοῦ ζώου ἀπ' αὐτὸν τὸν Δημιουργὸν τῆς φύσεως, ἀλλὰ τῆς ἀγάπης ταύτης τὴν ὑπερβολὴν, τὴν ὀνομαζομένην Ἀκρασίαν. Ἀρχαὶ καὶ πλούτη δι' ἄλλο δὲν ἐπιθυμοῦνται τόσον σφοδρῶς, παρὰ ὡς μέσα νὰ πληρῶνωμεν ἀκρατῶς ὄλας τὰς σωματικὰς ἡδονὰς. Ἡ ἀκρασία ἐγέννησε τὰς πολυτελεῖς τραπέζας, τοὺς ἀθέσμους γάμους, τοὺς παιδικοὺς ἔρωτας, τὰς ἀρπαγὰς, τὰς ληστείας, τὰς πατροκτονίας, τὰς ἀδελφοκτονίας, τὰς ἱεροσυλίας, καὶ τὰς φαρμακείας. Καὶ ἡ πλήρωσις τῶν τοιούτων ἀθέσμων ἡδονῶν εἶναι καθαρὰ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης καταφρόνησις, ἥτις κατέστρεψε πολλὰς ἐθνικὰς κοινωνίας. Διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τὴν καταστροφὴν μεγάλων δεσποτῶν, ὡς τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Μήδων, τῶν Περσῶν, οἱ ὅποιοι ἔφθασαν ἕως οὗ, μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἀθεσμον πολυγαμίαν, ἐτόλμησαν καὶ ἀθεσμοτέρας μίξεις μὲ ἀδελφὰς καὶ μὲ μητέρας· μὴ ἀρκούμενοι νὰ καταθλίβωσι τοὺς ἰδίους ὑπηκόους, ἐτάραξαν τὴν ἡσυχίαν καὶ πολλῶν ἄλλων ἐθνῶν μὲ τὰς ἀδίκους δορικτησίας, καὶ κατέκλυσαν τὴν γῆν μὲ συγγενικὰ καὶ ξένα αἵματα· μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὰς ἀφθόνως προσφερομένας ἀπὸ τὴν φύσιν τροφὰς, ἐπενόησαν παντοίους τρόπους νὰ τὰς μετασκευάζωσιν εἰς ἐχθρὰ τῆς ὑγείας φαγητὰ, καὶ ἀντήμειβον δημοσίᾳ ὡς βιωφελεστάτου καλοῦ αἵτιον τὸν εὐρέτην τινὸς νέας μαγειρικῆς σκευασίας· διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω, λέγω, τὴν καταστροφὴν ἐκεῖνων, καὶ αὐτὰ τὰ εὐνομούμενα ἐλεύθερα ἔθνη ἔχασαν καὶ νόμους καὶ ἐλευθερίαν, γινόμενοι δοῦλοι βαρβάρων ἐθνῶν ἄλλων, διὰ τὴν ἀκρασίαν. Οἱ Ἕλληνες ὑπεδουλώθησαν, ἀφοῦ ἔγιναν παροιμίαι εἰς αὐτοὺς αἱ Ἰωνικαὶ καὶ Σικελικαὶ τῶν τράπεζαι. Τῶν Ῥωμαίων ἔπειτα ἡ δούλωσις ἔγινεν αἰσχροτέρα τῆς Ἑλληνικῆς δουλώσεως, διότι καὶ ἐξέπερασαν τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν τρυφήν, ζωπυροῦντες καὶ ἐξάπτοντες αὐτὴν καθήμεραν μὲ τὴν φιλαρχον δορικτησίαν, καὶ τὰ ἀπειρα πλούτη, ὅσα ἡ πλεονεξία τῶν μετεκόμιζεν ἀπὸ τὰ δορικτῆτα ἔθνη εἰς τὴν Ῥώμην. Πόσοι πόλεμοι ἀδικοὶ, πόσου αἵματος χύσις συνέβη διὰ ταύτην τὴν ἀκρασίαν!

Ὅ,τι μάλιστα χρεωστοῦν νὰ παρατηρῶσιν ἀναγινώσκοντες τὴν παλαιὰν ἱστορίαν οἱ νέοι, καὶ παραβάλλοντες αὐτὴν μὲ ὅσα βλέπουν ἢ ἀκούουν τὴν

σήμερον, εἶναι ἡ ἀξιοθρήνητος εὐκολωτάτη μεταβολὴ καὶ μετακύλισις τῶν ἀνθρωπίνων φρονημάτων, πρὸς τὰς διαφόρους μεταβολὰς καὶ τύχας τῆς πολιτείας, κατὰ τὸ πάντοτε ἀληθινὸν ἀπόφθεγμα τοῦτο,

Πρὸς τὰς τύχας γὰρ τὰς φρένας κεκτῆμεθα.

Οἱ Ἀθηναῖοι, τοὺς ὁποίους καὶ μόνον τὸνομα τοῦ μεγάλου βασιλέως ἔκαμνε ν' ἀνατριχιάζωσι, καὶ ὁ φιλόπατρις Δημοσθένης ἐσπούδαζε νὰ τοὺς κρατῆ πάντοτε εἰς τὸν σωτήριον τοῦτον ἀνατριχιασμόν, ἐκολάκευσαν καὶ αὐτὰς τὰς ἐρωμένας τοῦ βασιλέως Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ τέλος ἐψήφισαν καὶ τὸν Δημήτριον θεόν. Καὶ πότε καὶ ἀπὸ ποίους ἐγράφη τὸ αἰσχρὸν τοῦτο ψήφισμα; Μόλις μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Δημοσθένης, καὶ ἀπὸ πολίτας ἀκουστὰς καὶ ἐπαινέτας τῶν Δημοσθεϊκῶν λόγων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Δημοχάρης, ἀνεψιὸς τοῦ Δημοσθένους!!! Τὴν αὐτὴν μεταβολὴν θέλει εὐρεῖ καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὅστις ἐξετάσῃ τὸ μεσολαβῆσαν σχεδὸν ἰσόχρονον διάστημα μεταξὺ τοῦ νέου Δημοσθένους, τοῦ φιλοπάτριδος Κικέρωνος, καὶ τῶν ἀναισχύντων κολάκων τοῦ ἀγρίου Τιβερίου καὶ τῶν καθεζῆς ὁμοίων του τυράννων.

Ταῦτα βλέποντες καὶ ἀκούοντες οἱ νέοι, χρεωστοῦν ν' ἀποκτήσωσιν ἐξ ἀπαλῆς ἡλικίας, καὶ νὰ κάμωσιν ἔξιν εἰς ἑαυτοὺς, τὸ ἀμετακύλιστον τοῦτο εἰς τὰ ὀρθὰ καὶ γενναῖα φρονήματα· μὴδὲ νὰ φαντάζωνται, ὅτι χωρὶς τὴν σωτήριον παιδιόθεν ἔξιν ταύτην θέλουν ἰσχύσει νὰ στέκωνται ἀκλόνητοι εἰς τῆς ἀρετῆς τὴν βᾶσιν. Οἱ κλονοῦντες ἔξωθεν πειρασμοὶ εἶναι καὶ πολλοὶ καὶ σφοδροὶ, καὶ ἡ δύναμις ν' ἀντισταθῶμεν εἰς αὐτοὺς εἶναι μικρὰ, ἂν δὲν συμπυκνωθῇ μὲ ἀνατροφὴν ἀνδρώδη ἐκ νεότητος. Διὰ τοῦτο μᾶς παρήγγειλεν ἡ μὲν θρησκεία τὴν μετριοφροσύνην, «Ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὲ πέση» ἢ δὲ φιλοσοφία, λέγουσα

Πρὸς τὰς τύχας γὰρ τὰς φρένας κεκτῆμεθα,

μᾶς ἐφάνερωσε πόσης προσοχῆς χρεῖαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ μὴ μετακυλίηται ὡς κύλινδρος ἀπὸ τὰς διαφόρους τύχας, ἀλλὰ νὰ κρατῆται πάντοτε ἀσάλευτος, κατὰ τὸν «τετράγωνον ἄνδρα τοῦ Σιμωνίδου.»

[Ἐκ τῶν Ἀτάκτων τοῦ Κοραΐ.]

ΤΟ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

Ἐκ τῶν πλοίων, ἅτινα εἰσέρχονται εἰς τοὺς λιμένας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ ξένας χώρας, 80 τοῖς 100 εἶναι ἐκ τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένων χωρῶν. Σχεδὸν 1000 πλοῖα ἐκπέουσιν ἐτησίως εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας μόνον ἀπὸ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ Ἰρλανδίαν, (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν πολυαρίθμων ἀποικιῶν), 800 δὲ φθάνουσιν εἰς τοὺς Βρε-

τανικοὺς καὶ Ἰρλανδικοὺς λιμένας ὑπὸ τὴν ἀστερωπὴν σημαίαν. Τὰ Ἀγγλικά πλοῖα εἶναι κυρίως πεφορτισμένα μὲ χειροτεχνήματα, τῆς ὀλικῆς ἀξίας 9,000,000 λιτρῶν στερλινῶν κατ' ἔτος. Τὸ 1838 αἱ Ἠνωμένα Πολιτεία ἔλαβον ἐκ τῶν Βρετανικῶν νήσων πλείωτερα παρὰ πᾶσαν ἄλλην χώραν μάλλινα, λινᾶ, καὶ μεταξωτὰ ὑφάσματα, μεταλλουργήματα, κατεργασμένον καὶ ἀκατέργαστον σίδηρον καὶ γάλυθα, καὶ ἄλλα διάφορα ἐμπορεύματα—τὸ ἐκτῆμόριον τῶν ἐξαγομένων προϊόντων καὶ χειροτεχνημάτων τῆς Ἀγγλίας ὑπάγει εἰς, τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους, οἱ Ἀγγλοὶ εἶναι οἱ καλῆτεροι ἀγορασταὶ τῶν Ἀμερικανικῶν προϊόντων. Ὑπὲρ τὰ ἑξ δέκατα τῶν ὅσα οἱ Ἀμερικανοὶ ἐξάγουσι συνίστανται ἀπὸ βαμβάκιον καὶ καπνόν· καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἔλαβον οἱ Ἀγγλοὶ τὸ 1840 453,000,000 λίτρας, τοῦ δὲ δευτέρου 28,000,000 λίτρας.

Ἐν ἔτει 1740 τὰ εἰσαχθέντα εἰς τὸ Νεοβόρακον ἀπὸ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἦσαν τῆς ἀξίας 72,300 λιτρῶν στερλινῶν, τὰ δὲ ἐξαχθέντα συνεποσόντο εἰς 171,000 λίτρας στερλινῶν· ἀλλ' ἐν ἔτει 1836 ἡ ἀξία τῶν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν εἰσαχθέντων ἐλογαριάσθη ὡς 23,000,000 Ἄ. Σ., ἐξ ὧν, κατ' ἕκαστον τὸ ἔτος, πιθανὸν ὅτι ὑπὲρ τὰ 11,000,000 Ἄ. Σ. συνίσταντο ἀπὸ Βρετανικὰ χειροτεχνήματα καὶ προϊόντα. Πρὸ μιᾶς ἑκατομηταετηρίδος, αἱ πολιτεία αὐταί, αἱ νῦν περιέχουσαι πληθυσμὸν δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων, εἶχον μόλις 20 ἑκατομμύριον κατοίκων· τὸ δὲ 1800 εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι θέλουν ἔχει τριάκοντα ἑκατομμύρια· διότι μεγίστη ἑκτασις χώρας πρὸς δυσμὰς μένει ἀγεώργητος καὶ ἀκατοίκητος, καὶ ἕως οὗ αἱ γαῖαι αὐταὶ νὰ γεωργηθῶσιν, ὁ πληθυσμὸς θέλει αὐξάνει ταχύτατα. Ἦδη τὰ δεκαεπτὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἀγγλαμερικανῶν ἀναλίσκουσι πλείωτερα Βρετανικὰ χειροτεχνήματα παρὰ τὰ ἐβδομήκοντα τῶν Γερμανῶν καὶ Γάλλων· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἡ γεωργία ἐμπορεῖ ἔτι νὰ ἐνασχολῆ μὲ περισσοτέραν ὠφέλειαν τὸ πλείστον μέρος τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων, ἔπεται φυσικῶς τῷ λόγῳ ὅτι οἱ Ἀγγλαμερικανοὶ θέλουσιν ἐπὶ πολλὴν ἀκόμη χρόνον ἀναλίσκει πάμπολλα τῶν τῆς Βρετανίας χειροτεχνημάτων.

Η ΕΩΘΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΤΟΥ.

[Ἐξ ἡ' χ' θ η ἐκ τῶν τοῦ Μίλτωνος.]

Οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα. (Ψαλμ. ιη. 1.)

ΙΔΟΥ, Θεὲ τρισύψιστε, τοῦ ἀγαθοῦ Αἰτία,
Ἰδοὺ λοιπὸν τὴν δόξαν Σου λαλ' ἡ δημιουργία
Εἰς τὴν ψυχὴν μου πᾶσα!

Ἡ πλάσις αὐτὴ καλλονῆς ἀρρήτου ἀπ' αἰῶνων
Δημιουργὸν ἐγνώρισε Σέ, Παντοκράτωρ, μόνον,
Ἐκ τῆς νυκτὸς προῖασα.

Θεέ! τίς εἶσαι; Ὡ τί ὄν, τί ὄν μυστηριώδες!
Ἐπάνω τῶν σφαιρῶν πασῶν εἰς ὕψος ἀερῶδες
Ἄσφατος καθήμενος,

Ἡ δραστὸς, τῆς δόξης Σου ἀκτίνας τινὰς χύνων,
Καὶ τὴν ἐπίγειον Ἐδὲμ μὲ φῶς γλυκὺ λαμπρύνων,
Καὶ νοῦν ἐπιδεικνύμενος!

Ἵπὸ τὴν χρύσινον αὐτὴν καὶ ἤρεμον ἀκτίνα,
Χαρᾶς πληροῦσα τὰ πτηνὰ καὶ μύρου τ' ἀγνὰ κρίνα,
Ὡ πόση ἀγαθότης!

Εἰς τὰς ψυχὰς μὰς ἀφθόνοσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκρέει!
Καὶ πάλλουσι τὰ στήθη μας, ὡς κύκνοι σκιρτῶν νέοι,
Ὡς χαίρ' ἡ ἀθωότης!

Υἱοὶ φωτὸς, ὦ Ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, λαλεῖτε!
Σεῖς πάντοτε τῆς δόξης σου τὸν θρόνον θεωρεῖτε,
Καὶ τὸν ἐνατενίζετε,
Κ' εἰς φῶς ἀένναον χοροὺς κροτεῖτε, κ' αἰωνίας
Ἐνώπιόν σου μέλπετε ᾠδὰς καὶ συμφωνίας,
Καὶ τὸν πανηγυρίζετε!

Πᾶν ἐπὶ γῆς τὸ ποιηθὲν τὸν Πλάστην αἰνεσάτω!
Τὸν πρῶτον καὶ τὸν ἔσχατον, τὸν μέσον δοξασάτω,
Τὸν ἄνευ συντελείας!

Ὡ τῆς ἀστεροχίτωνος νυκτὸς, ὦ σὺ, ὠραῖον
Ἐκπέμπον σέλας ἀγλαόν, ὦ ἄστρον τελευταῖον
Τῆς νυκτικῆς λυχνίας!

Μὲ κύκλον τῆς ἀνατολῆς χρυσοῦν τὰς πύλας χρίον,
Καὶ τὴν σαυφείρινον αὐγὴν ἐπὶ τῆς γῆς μηνύον,—
Ὡ ξένη ἐπουράνιε,

Εἰς ταύτην τὴν χαρμόσυνον καὶ εἰρηναίαν ὄραν,
Πρὸς δόξαν σου εἰς ἀνθηρὰν τῆς τροχιάς σου χώραν
Κιθάραν χρυσοῦν τάνυε!

Ψυχὴ τῆς κτίσεως αὐτῆς καὶ ὄμμ' ἀκτινοδόλον,
Ὡ Ἥλιε! λαμπρότερον τὸν Ποιητὴν τῶν ὄλων
Τοῦ ζωηροῦ φωτὸς σου

Ἐπαίν' εἰς τὴν αἰώνιον τῆς σφαίρας σου πορείαν!
Αὐτὸν ἐσπέρας καὶ πρωτῆ, αὐτὸν καὶ μεσημβρίαν,
Αὐτὸν διὰ παντὸς σου!

Καὶ σὺ, φαῖδρά τῶν οὐρανῶν παρθένε, ὦ Σελήνη,
Ἦς γέλωτ' ἀργυροφεγγῆ τὸ πρόσωπον ἐκχύνει,
Καὶ σιωπὴν οὐράνιον,

Καὶ πότε μὲν ἀνοίγοντα τὰς πύλας τῆς ἡμέρας
Συναπαντᾶς τὸν ἥλιον, καὶ πότε τὸ ἐσπέρας
Τὸν φεύγεις, κάλλος σπάνιον!

Καὶ σεῖς, τροχιαὶ στίλβουσαι περὶ τοὺς ἄξονας σας,
Καὶ σεῖς, σφαῖραι χορεύουσαι περὶ τὰς τροχιάς σας
Χορὸν μυστηριώδη,

Ἵμνεῖτε τὸν τρισύψιστον Δημιουργὸν τῶν φώτων,
Ὅστις παρήγαγε τὸ φῶς ἐκ τοῦ ἐρέβους πρώτον
Εἰς ἑκτασιν ζωφώδη!

Ἄηρ, υἱοὶ πρωτότοκοι τῆς φύσεως, στοιχεῖα!
Τῶν ὄντων ὄλων μορφωταί, τοῦ κόσμου ἡλικία
Ἄνθοῦσα καὶ ἀγήρατος,

Εἰς τὰς ποικιλομόρφους σας διηνεκεῖς κινήσεις,
Ἄπὸ περάτων ἄς χυθῆ ἕως περάτων βρύσις
Ὁ ὕμνος ὁ ἐπήρατος!

Καὶ σεῖς, οὐμίχλαι σκιεραι καὶ ἀναθυμιάσεις,
Τῶν τεναγῶν καὶ τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ὄρεων πλάσις,
Εἴτε τὰς πεδιάδας

Τὰς φλογεράς ἀρδεύετε μὲ δαμῆρους καρποφόρους,
Εἴτε ὁ ἥλιος, λαμπρῶς προβαίνων ἐκ τοῦ ὄρους,
Μὲ φωτοδόλους δᾶδας

Πορφυροβάφει τοὺς λευκοὺς καὶ λείους σας θυσάνους,
Τὸν Κύριον ὀμνήσατε μ' ᾠδὰς υπερηφάνους,
Ἵψυόμενοι ἢ πίπτουσαι!

Ὡ ἄνεμοι, τὴν δόξαν σου ἐπὶ τῆς γῆς βοᾶτε!
Λατρεύετε τον, ὦ φυτὰ, καὶ ἄνθη καὶ ἐλάτκι,
Τὰς κορυφὰς σας κύπτουσαι!

Καὶ σεις, πηγὰ καὶ ρύακες, τὸ θεῖον ὄνομά τοῦ
Μὲ μόρμυρον μελωδικὸν εἰπέτ' ἐπὶ κραβδάτου
Ἀνθοχαλικοπάστου!

Ὡ ζῶσαι πτερωταὶ ψυχαί, εἰς τὰ χρυσαῖα πτερά σας
Υψώσατε εἰς οὐρανοῦς μὲ τὰς τερπνὰς φῶδας σας
Τὸ ὄνομα τοῦ Πλάστου!

Ὡ σεις, οἱ ὀλισθηνίτες ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων,
Σεις, οἱ βιδίζετ' ἐπὶ γῆς δι' ἐλαφρῶν βηματίων,
Σεις, οἱ ταπεινῶς ἐξέπετε,

Ὅτε τὸ πᾶν τὴν ἄμετρον μερίζετ' εὐφροσύνην,
Ὡ! ἡ ψυχὴ μου, τὴν αὐγὴν, τὴν ἔσπερον εἰρήνην,
Εἰπέτε, ἂν δὲν τέρπεται!

Ναί! ἡ φωνὴ μου ὅ' ἀντηχῆ εἰς χλοεράς κοιλιάδας,
Εἰς λόφους ἰασμοσφεαίς, εἰς δροσεράς σκιαδάς,
Εἰς βρύσεις κρυσταλλίνας!

Ναί! ἡ παρθένος τῶν ἡλῶ τὸν Ποιητὴν θά ψάλλῃ,
Πᾶσα ἡ γῆ θά τὸν αἰνῆ, πᾶσα ψυχὴ θά πάλλῃ
Εἰς προσευχὰς φλογίνας!

Χαῖρε, τοῦ κόσμου Κύριε, πηγὴ τοῦ καλοῦ, χαῖρε!
Τὴν ἀγαθότη' ἀφθονοῦ εἰς τὴν ψυχὴν μας φέρε.
Καὶ ἂν κακὴ ἐπιβροῖα

Παγίδα τινὰ ἔστησεν εἰς τῆς νυκτὸς τὰ σκότη,
Ναί! διασκέδασον αὐτήν, ὡς ἡ ἀκτίς ἡ πρώτη
Φῶτα σκορπᾷ σωτήρια!

Χ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Αἱ πρώται σκέπαι τῶν ἀνθρώπων ἦσαν πυκνό-
φυλλα δένδρα καὶ σπήλαια.

ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΑ οἱ ἄνθρωποι, μὴ γνωρίζοντες τὰς τέχνας, δὲν ἦσαν ἐπομένως ἱκανοὶ νὰ κτίωσιν οἴκους· διῆγον λοιπὸν ὑπαίθριον. Εἰς τὰς δυσκρασίας ὁμοῦ τῆς ἀτμοσφαιρας, τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα ἢ τὴν βροχὴν, κατέφευγον εἰς τὰ πυκνόφυλλα δένδρα, εἰς τὰ χάσματα τῶν βράχων, καὶ εἰς σπήλαια, ἅσα ἠδύνατο νὰ εὐρωσιν. Οἱ κάτοικοι τοῦ ὄρους Ταύρου καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ζῶσιν εἰς σπήλαια, εἰς πολλὸ ἀσθητέρον κλίμα παρὰ τὸ τῆς Παλαιστίνης, καθὼς προσέτι καὶ οἱ περιπλανώμενοι νομάδες τῆς Πετραίας Ἀραβίας διατρίβουσι ἢ εἰς τὰ σπήλαια, ἢ εἰς τὰ χάσματα τῶν βράχων, ἢ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων.

Οἱ μεταγενέστεροι Τρωγλοδῦται, ἢ κάτοικοι τῶν σπηλαίων.

Τὰ σπήλαια εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ ἄλλους πλησιοχώρους τόπους ὅχι μόνον εἶναι πολυάριθμα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἀρκετὰ μεγάλα καὶ ξηρά. Ἀπετέλουσι δὲ ἀρμόδιαι κατοικίαι, τὸν μὲν χειμῶνα ὄντα ζεστά, τὸ δὲ θέρος δροσερά. Ἐκ τούτου δὲ καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους, ἀφοῦ ἤδη κατασκευάσθησαν διαφόρων εἰδῶν κατοικίαι, πολλοὶ ἐπρωτίμων εἰσέτι τὰ σπήλαια, πρὸ πάντων δὲ, οἱ μεταναστεύοντες εἰς μακρὰ μέρη. Οἱ κατὰ μεταγενεστέρως ἐποχὰς ἀναφερόμενοι ὡς κάτοικοι τῶν σπηλαίων ἦσαν λησταί, οἵτινες, διαβρῆξαντες τοὺς χαλινοὺς τῆς κοινοῦ, κατώκησαν τελευταῖοι εἰς τὰ μέρη ταῦτα. Οἱ κάτοικοι τῶν σπηλαίων καὶ ὄρων κοινῶς ἀπαντῶνται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην μὲ τὸ ὄνομα Χορβαῖοι, καὶ κυρίως μὲν κατώκουν τὰ ὄρη τοῦ Σηεῖρ,

πλὴν εὐρίσκοντο καὶ εἰς Φαράν τῆς Πετραίας Ἀραβίας. Γέν. 18. σ. κά. 21. Δευτ. β'. 12, 22. Ἀριθμ. ι'. 12. Γέν. λστ'. 20—30.

Τὰ ἀναφερόμενα σπήλαια, ὅτε πλέον δὲν μετεχειρίζοντο αὐτὰ ὡς κατοικίαι, ἐχρησίμευον ὡς τάφοι τῶν νεκρῶν, Γέν. κγ'. Εἰς καιρὸν δὲ καταδιωγμοῦ καὶ πολέμου, ἅσα δὲν μετεβλήθησαν εἰς νεκροταφεῖα, ἢ δὲν κατακοῦντο ὑπὸ τῶν ληστῶν, ἐγίνοντο καταφύγια εἰς τοὺς τυραννομένους καὶ τοὺς νικημένους. Ἰησ. ι'. 16. Κριτ. ιε'. 8. κ'. 45. Α'. Βασ. ιγ'. 6. κβ'. 1, καὶ ἀκολ. Εἰς τὰ σπήλαια δὲ ταῦτα καὶ οἱ νεκρομάντεις ἐνίοτε ἔπραττον τὰς τέχνας τῶν, καὶ τὰ ἄγρια θηρία εὐρίσκον κατοικίαν. Α'. Βασ. κη'. 8—24.

Περὶ Καλυβῶν.

Τὰ πυκνόφυλλα δένδρα καὶ οἱ ὑψηλοὶ θάμνοι, αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρειων ἡγίζον πρὸς ἀλλήλας, καὶ συνεπλέκοντο ὁμοῦ, πιθανὸν ὅτι ὑπεγόρευσαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ κόπτοισι μεγάλους κλάδους, νὰ τοὺς βάλλωσι κατὰ παραλλήλους γραμμάς εἰς τὴν γῆν, νὰ τοὺς δένωσιν ὁμοῦ εἰς τὴν κορυφήν, καὶ νὰ τοὺς σκεπάσωσι μὲ φύλλα, χόρτα, καλάμους, κλάδους, καὶ μὲ μεγάλας πέτρας, διὰ νὰ προφυλάττωσιν ἀπὸ τοῦ φύχου, τὴν θερμότητα, καὶ τὴν δρόσον· καὶ οὕτω κατασκευάζον τὰς καλύβας. Κατ' ἀρχὰς ἦσαν μικραὶ καὶ χαμηλαί, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις νὰ σταθῇ ὀρθίως, ἀλλ' ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ πλαγιάζῃ ἢ νὰ κάθηται, ἀλλ' ἔπειτα κατασκευάσθησαν ὑψηλότεραι.

Ἡ χρῆσις τῶν καλυβῶν τούτων δὲν ἔπαυσε, καὶ ἀφοῦ μετὰ ταῦτα ἔκτισαν στερεωτέρας καὶ ἀρμοδιωτέρας κατοικίας. Πολλὰκις δ' ἐγίνοντο ἄλλοτε μὲν ἐξ ἀνάγκης, ἄλλοτε δὲ δι' εὐκολίαν, καὶ ἄλλοτε δι' ἀπλήν εὐχαρίστησιν, ὡς κατασκευάζονται καὶ μέχρι τῆς σήμερον τὸ θέρος μεταξὺ τῶν περιπλανωμένων φυλῶν ἢ τῶν νομάδων τῆς Μεσοποταμίας. Εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καλυβῶν τούτων ἐχρησίμευον ἐν μέρει καὶ τὰ δέρματα. Γέν. λγ'. 17. Ψαλμ. κζ'. 5. Ἰωάν. δ'. 5. Ματθ. ιζ'. 4. Γέν. κε'. 16. Ἰεζ. κέ. 4. Α'. Παραλ. στ'. 54. Ἀριθ. λά. 10. Ἄσμ. η'. 9.

Περὶ Σκηνῶν.

Ἐπειδὴ τὰς καλύβας δὲν ἠδύνατο νὰ μεταφέρωσιν εὐκόλως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, οὐτε διὰ τὴν ἄλλειψιν τῆς ὕλης νὰ ἀνεγείρωσιν ὅπου ἤθελον, ἀπεφάσισαν ἀκολούθως νὰ κάμωσι σκέπη ὅλως διόλου δερματίνην, καὶ τοσοῦτον ἐλαφρὰν, ὥστε νὰ μεταφέρηται εὐκόλως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Δυνάμεθα δὲ νὰ υποθέσωμεν ὅτι τοιούτου εἶδους ἦσαν αἱ σκηναί, τὰς ὁποίας ἐφευρὲν ὁ Ἰωβὴλ, Γέν. δ'. 20. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, δὲν ἐκάλυπτον πλέον αὐτὰς μὲ δέρματα, ἀλλὰ μὲ διαφόρων εἰδῶν πανία, κυρίως λινᾶ. Οἱ νομάδες τῆς Ἀνατολῆς τὰς μεταχειρίζονται ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον· θέτουσι δ' αὐτὰς ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωσιν ἀρμόδιον τόπον, ἀλλὰ προτιμῶσι τὰ πλησίον τῶν πυκνοφύλλων δένδρων μέρη. Γέν. ιη'. 4. Κριτ. δ'. 5.

Αἱ πρώται σκηναὶ ἦσαν ἀναμφιβόλως στρογγύλαι καὶ μικραὶ μετὰ ταῦτα δ' ἐγίναν μεγαλήτεροι καὶ ἐπιμήκεις. Οἱ νομάδες τῆς Πετραίας Ἀραβίας ἔχουσι δύο εἶδη σκηνῶν, τὸ ἐν μεγαλήτερον, καὶ τὸ ἄλλο μικρότερον.*

Αἱ τοῦ πρώτου εἶδους σκηναί, πρὸς διάκρισιν τῶν μικροτέρων, καλοῦνται ὑπ' αὐτῶν οἱ **Κοι**. Αἱ μικρότεροι ἐπιστηρίζονται εἰς τρεῖς πασσάλους μόνον, καὶ εἶναι κεκαλυμμένα μὲ πανίον εἰργασμένον ἀπὸ μαλλία καὶ τρίχας καμήλου· αἱ δὲ μεγαλήτεροι ἐπι-

* Τόσον ὀλίγον μεταβάλλονται ἀπὸ αἰῶνα εἰς αἰῶνα τὰ ἔθιμα τῶν νομάδων τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Συρίας, ὥστε, παρὰ τὰς εἰδήσεις τὰς ὁποίας ἔχομεν τῆς σημερινῆς αὐτῶν καταστάσεως, ἀλλὰ ὑπομνήματα σχεδὸν δὲν μᾶς χρειάζονται πρὸς σαφηνισμόν τῆς ἀρχαιοτάτης ἱστορίας τῶν.

ΟΙ ΜΑΡΩΝΙΤΑΙ.

ΜΑΡΩΝΙΤΑΙ ὀνομάζονται Χριστιανοὶ τινες ἀνήκοντες εἰς τὴν Δυτικὴν ἐκκλησίαν, καὶ κατοικοῦντες ἐπὶ τοῦ Λιβάνου. Ὑπόκεινται δὲ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, ἀλλὰ κυβερνῶνται ὑπὸ ἰδίου αὐτῶν ἡγεμόνος, καὶ ἀπολαύουσιν ἄλλα τινα ἰδιαιτέρα προνόμια, ὡς οἱ Δρούσοι, μεθ' ὧν οὐ μόνον γειτονεύουσιν, ἀλλὰ καὶ συγκατοικοῦσιν εἰς τινὰς τόπους. Οἱ Μαρωνῖται κατέχουσι τὰς κοιλάδας καὶ τὰς ὄχυνάς θέσεις τοῦ Λιβάνου, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Βηρυτοῦ καὶ Τριπόλεως· ἐκτείνονται δὲ εἰς τὸ ἐνδότερον μέχρι τῆς πεδιάδος Βεκαᾶς, τῆς ἐν τῷ μέσῳ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου, ὅπου εἶναι συμμεμιγμένοι μετὰ τῶν Δρούσων, μολονότι οὐχὶ δι' ἐπιγαμίας. Ἡ πόλις Ζάχλη, εἰς τὴν κοιλάδα Βεκαᾶν, περιέχει 10 ἕως 12 χιλιάδας κατοίκων, ὡς ἐπιτοπλεῖστον Μαρωνιτῶν. Εὐρίσκονται δὲ πολλοὶ Μαρωνῖται καὶ εἰς τὴν Βηρυτὸν καὶ τὴν Τρίπολιν· ἀλλ' ἡ περιουχία, ὅπου οἱ πλεῖστοι τῶν Μαρωνιτῶν διατρίβουσι, καλεῖται Κεσρουάν. Αὕτη ἐκτείνεται κατὰ τὴν βόρην τοῦ Λιβάνου ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἐλ Κέλπ (τοῦ ἀρχαίου Λύκου), ὅστις χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν 12 μίλια πρὸς ἄρκτον τῆς Βηρυτοῦ, μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἐλ Κεβίρ, ὅστις χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἄρκτον τῆς Τριπόλεως, πλησίον τῆς νήσου Ρουάδ, τῆς ἀρχαίας Ἀράδου. Συνορεύουσι δὲ οἱ Μαρωνῖται κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην μὲ τοὺς Ἀσαρηῖδας, οἵτινες ἐκτείνονται πρὸς βορρᾶν κατὰ τὴν Λατάκειαν, καὶ τοὺς Ἰσμαηλῆδας, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐνδοτέρω παρὰ τὰς ὄχυνάς τοῦ Ὄρόντου. Πρὸς ἀνατολὰς ἔχουσι γείτονας τοὺς Μεταουαλῆδας, φυλὴν ἀνεξαρτήτων Μουσουλμάνων, τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀλή, οἵτινες ἄρχονται ὑπὸ ἰδίου αὐτῶν Ἐμίρου, καὶ κατέχουσι τὴν περιουχίαν Βα-αλθὲκ καὶ μέρος τοῦ Ἀντιλιβάνου· κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν συνορεύουσι μὲ τὴν περιουχίαν τῶν Δρούσων.

Ὁ κληρὸς τῶν Μαρωνιτῶν εἶναι πολυάριθμος· ὡς δὲ εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, οἱ ἐγγαμοὶ συγχωροῦνται νὰ ἱερατεύωσι, καὶ οἱ ἐφημέριοι τῶν ἐκκλησιῶν εἶναι γενικῶς τοιοῦτοι· οἱ δὲ ἱερομόναχοι, οἵτινες λέγεται ὅτι συμποσοῦνται εἰς 20,000, καὶ εἶναι διανεμημένοι εἰς περίπου 200 μοναστήρια, ἀκολουθοῦσι τοὺς κανόνας τοῦ Αγ. Ἀντωνίου. Ἐπαινοῦνται δὲ οἱ μοναχοὶ οὗτοι ὡς μὴ ἐν ἀργίᾳ τὸν ἄρτον αὐτῶν ἐσθίνοντες, διότι καλλιεργοῦσι τὴν γῆν τῶν μοναστηρίων, καὶ ζῶσιν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς. Ἐκάστη μονὴ εἶναι γεωργικὸν κατάστημα. Ὑπόκεινται δὲ τὰ μοναστήρια εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐπισκόπων, ἐξ ὧν εἰς ὑπάρχει ἐν ἐκάστῃ μεγάλῃ κώμη. Ὁ σύλλογος τῶν Ἐπισκόπων ἐκλέγει τὸν Πατριάρχην, ὅστις ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ Πάπα, καὶ ὅστις διατρίβει εἰς τὸ μοναστήριον Κανοβίν, ἐν κοιλάδι τοῦ Λιβάνου, νοτιοανατολικῶς τῆς Τριπόλεως, ὅπου εὐρίσκεται καὶ τυπογραφεῖον ἐκδίδον στοιχειωδῆ βιβλία πρὸς χρῆσιν τῶν Μαρωνιτῶν παιδῶν. Οὐ μακρὰν τοῦ Κανοβίν κεῖται ἡ καμῖπολις

στηρίζονται ἄλλοτε μὲν εἰς ἑπτὰ, καὶ ἄλλοτε εἰς ἐννέα πασσάλους. Οἱ τρεῖς μεγαλήτεροι ἐκ τῶν πασσάλων τούτων (εἶτε ἑπτὰ ὄλων ὁμοῦ, εἶτε ἐννέα) ἴστανται εἰς τὸ μέσον, καὶ εἰς ἐκάστην τῶν πλευρῶν τῆς μέσης σειρᾶς εἶναι δύο ἢ τρεῖς ἄλλοι παραλλήλοι, μ' ὄλον ὅτι πολὺ βραχύτεροι παρὰ τοὺς μεταξὺ αὐτῶν κειμένους· εἶναι δὲ κεκαλυμμένοι μὲ μαῦρον πανίον, κατεσκευασμένον ἀπὸ τρίχας αἰγῶς. Ὁ κατὰ τὸ μέσον πασσάλος εἶναι ὑψηλότερος ὄλων τῶν λοιπῶν, ἂν καὶ σπανίως ὑπερέχῃ ὀκτὼ ἢ 10 πόδας. Οἱ Ἀραβες εὐχαριστοῦνται νὰ θέτωσι τὰς σκηνας τῶν ἐπὶ τῶν λόφων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ κάμνωσιν εἶδος τι κυκλοειδοῦς στρατοπέδου. Κεῖμεναι δὲ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, καὶ οὐσαὶ μέλανος χρώματος, φαίνονται εὐάρεστοι μακροθῆν, Ἄσμ. α'. 5. Τὰ ποίμνια καὶ τὰ κτήνη σύρονται τὴν νύκτα εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου, καὶ φυλάττονται ἀπὸ κύνας, Ἰωβ λ'. 1. Τινὲς δὲ καὶ ἐκ τῶν ποιμένων φυλάττουσι προσέτι τὴν νύκτα ἀλληλοδιαδόχως, Ἦσ. νσ'. 9—11. Ἡ σκηνὴ τοῦ Ἐμίρου κεῖται εἰς τὸ μέσον τῶν ἄλλων, αἵτινες ἀπέχουσι τριάκοντα βήματα, καὶ εἶναι ἡ μεγαλήτερος καὶ ὑψηλότερα. Ὁ Ἐμίρης ἔχει, παρεκτός τῆς ἰδικῆς του σκηνῆς, καὶ ἄλλας, ἡγουν, μίαν διὰ τὰς γυναῖκας τῆς οἰκογενείας του, ἄλλην διὰ τοὺς δούλους του, καὶ τρίτην κεκαλυμμένην μὲ πράσινον πανίον πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ὄσων θέλουσι νὰ τὸν ἰδῶσι διὰ ὑποθέσεις, ἢ νὰ ἐλθῶσι νὰ τὸν προσκυνήσωσι. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον κείνται καὶ αἱ σκηναὶ τῶν κατωτέρων Ἐμιρίδων, ὅταν συνοδεύωσιν ἀνώτερόν τινα Ἐμίρην ἢ ἀρχηγόν.

Αἱ μεγαλήτεροι σκηναὶ διαίρουσιν μὲ παραπετάσματα εἰς τρία μέρη, ὡς διηγεῖτο καὶ ἡ Ἁγία Σκηνή. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μέρος ἡ χωρίσμα κάθηται οἱ δούλοι, αὐτοῦ δὲ φυλάττουσι τὴν νύκτα καὶ τὰ νεογὰ τῶν ζώων διὰ νὰ μὴ βυζαίνωσιν. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος εἶναι οἱ ἄνδρες, ἀλλ' ἂν ἦναι μικρότερα παρὰ τὸ συνήθες, ὅλοι οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς, μὲ τὰ ἀναφερόμενα ζῶα, συγκατοικοῦν ὁμοῦ. Τὸ τρίτον ἢ ἐσωτερικὸν μέρος εἶναι διὰ τὰς γυναῖκας, Ἀριθμ. κέ. 8. Οἱ πλουσιώτεροι προσδιορίζουσι τὸ ἐξωτερικὸν μέρος διὰ τοὺς δούλους μόνον, ἀποκλείοντες τὰ ζῶα, καὶ οἱ Ἐμίροι, ὡς ἤδη ἀνεφέραμεν, ἔχουσι ἰδίας σκηνας καὶ διὰ τοὺς δούλους καὶ διὰ τὰς γυναῖκας, Γέν. κδ'. 67. Οἱ νομάδες, ὄντες ὀλιγώτερον ζηλότυποι παρὰ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, περιορίζουσι καὶ ὀλιγώτερον τὰς γυναῖκας τῶν. Γέν. ιε'. 15. ιη'. 6—9. λδ'. 1, 2.

Τὸ ἔδαφος τῆς σκηνῆς καλύπτεται ἢ μὲ ψάθας ἢ μὲ τάπητας κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ κυρίου αὐτῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ συνειθίζουσι νὰ κάθηται. Οἱ πλουσιώτεροι νομάδες, καὶ μάλιστα οἱ Ἐμίροι, ἔχουσι πρὸς τούτους καὶ σκεπάσματα διὰ τὴν νύκτα, προσκεφάλαια κατασκευαζόμενα ἐκ πολυτίμου ὕλης· καὶ τὴν μὲν ἡμέραν συσσωρεύουσι αὐτὰ εἰς μίαν γωνίαν τῆς σκηνῆς, τὴν δὲ νύκτα τὰ φέρουσι πάλιν εἰς τὸ ἔδαφος. Τὰ σκεῦη τῶν νομάδων εἶναι ὀλίγα. ἔχουσι ἀγγεῖα ὀστράκιννα καὶ χάλκινα, ἡγουν ὕδριας, λέβητας καὶ χάλκινα ποτήρια, κομψῶς γυμνωμένα, καὶ ἀσκούς. Ἡ ἐστία τῶν εἶναι καταγῆς, καὶ συνίσταται ἀπὸ τρεῖς λίθους, θεθεμένους ἐν εἰδει τετραγώνου, ὥστε νὰ βάλλωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἀγγεῖα. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν λίθων τούτων ἔχουσι ὀλίγον τι ἐσκαμμένην τὴν γῆν, ὅπου ἀνάπτουσι τὸ πῦρ. Ἡ τράπεζά των (ἂν πρέπη νὰ ὀνομασθῇ οὕτω) εἶναι στρογγύλον τι δέρμα, τὸ ὁποῖον ἐξαπλῶνουν εἰς τὸ ἔδαφος τῆς σκηνῆς. Τὰ φορέματα καὶ τὰ ὄπλα κρεμῶνται ἀπὸ ἡλους εἰς τοὺς πασσάλους τῶν σκηνῶν.

Πληθυσμὸς τῶν Παρισίων.—Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1841 οἱ Παρίσιοι περιέχουσι 912,330 κατοίκους· ἂν δὲ προστεθῇ ὁ στρατὸς τῆς φρουρᾶς καὶ οἱ ξένοι, τὸ σύνολον ἀναβαίνει εἰς 1,085,000.

Ἐδὲν, δέκα μίλια ὑπεράνω τῆς ὁποίας, καὶ ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου, εὐρίσκεται πολυθρύλλητον ἄλσος παλαιῶν κέδρων, λεγομένων Κέδρων τοῦ Σολομῶντος, μεγίστων τῶντι, πλὴν τὴν σήμερον ἐπτὰ μόνον τὸν ἀριθμὸν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν νεωτέρων καὶ μικροτέρων. Ἐν ἀπὸ τὰ παμπάλαια ταῦτα δένδρα μετρηθὲν εὐρέθη 32 ποδῶν τὴν περιφέρειαν. Ὅλον τὸ δάσος τῶν παλαιῶν καὶ νέων κέδρων δύναται τις νὰ περιέλθῃ εἰς ἡμίσειαν ὥραν. Ἀρχαῖαι κέδροι δὲν εὐρίσκονται ἄλλοθι τοῦ Λιβάνου.

Εἰς τὴν ἀπέναντι ἢ τὴν νότιον ἄκρην τῆς Κεσρουᾶν κεῖται ἡ ὠραία μονὴ τῆς Ἀντούρας, ὅπου διατρίβει ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα καὶ τινες Εὐρωπαϊοὶ ιεραπόστολοι. Πλησίον αὐτῆς εἶναι μοναστήριον Μαρωνιτῶν καλογραίων.

Οἱ Μαρωνῖται παράγουσι τὸνομά των ἀπὸ τινος μοναχοῦ Μάρωνος, ὅστις, τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, συνήθροισεν ὁπαδούς τινες, καὶ ἐθεμελίωσε διάφορα μοναστήρια εἰς τὰ ὄρη ταῦτα. Ὅτε ἡ αἵρεσις τῶν Μονοθελητῶν ἤκμαζε κατὰ τὴν ἐβδόμη ἑκατονταετηρίδα, καὶ ἐθεωρεῖτο μετ' εὐνοίας παρὰ τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, πολλοὶ Χριστιανοὶ ἐκ τῶν μὴ ἀσπαζομένων τὰ δόγματα τῆς κατ' ἐφυγον εἰς τὰς ὄχρᾶς τοποθεσίας τοῦ Λιβάνου πέρας τῶν μοναστηρίων, καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ κάτοικοι τῶν ὀρέων ἐν γένει ἔλαβον τὴν ἐπωνυμίαν Μαρωνῖται· τούλαχιστον, αὐτῶ λέγουσιν οἱ ἴδιοι· ἄλλοι ὅμως δὲ συγχυρίζονται ὅτι οἱ Μαρωνῖται ἦσαν Μονοθελεῖται, οἵτινες κατέφυγον εἰς τὸν Λίβανον, ἀφ' οὗ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος Β' κατεδίωξε τὴν αἵρεσιν των περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος. Τὸ 1736, εἰς μεγάλην τινα σύνοδον συγκροτηθεῖσαν ἐν Μαρᾶννῃ, ἡ Ἐκκλησία τῶν Μαρωνιτῶν ἀνεγνώρισε ῥητῶς τοὺς κανόνας τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου, ἀλλὰ διεφύλαξε τὴν λειτουργίαν εἰς τὴν Συριακὴν γλῶσσαν, καὶ τὸν γάμον τῶν ἱερέων. Πρὶν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἐλάμβανον τὴν κοινωμίαν, ὡς οἱ Ἀνατολικοὶ Ὀρθόδοξοι, τουτέστιν οὐ μόνον τὸν ἄρτον, ὡς οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ καὶ τὸν οἶνον.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν Μαρωνιτῶν λέγεται ὅτι ὑπερβαίνει 200,000, καὶ περιέχει 30,000 ἕως 40,000 στρατευσίων ἀνδρῶν. Ἐκαστος Μαρωνίτης ἔχει τὰ ὄπλα του, καὶ ἅπαντες, χρειὰς τυχούσης, εἶναι στρατιῶται. Τὸ 1784 ἐλογαριάσθησαν ὑπὸ τοῦ Βόλνευ ὡς 120,000, ἀλλ' ἔκτοτε νῦξησαν καὶ αὐξάνουσι ταχέως. Ἡ γλῶσσά των εἶναι Ἀραβικὴ, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὰς ἑξεις αὐτῶν ἀνήκουν εἰς τὸ Ἀραβικὸν γένος. Εἶναι δὲ καὶ εὐειδῆς, φρονηματίας, περιποιητικὸς καὶ φιλόξενος, μάλιστα πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους, καὶ τιμιώτατος. Ἡ ληστεία καὶ ἄλλα βιαιοπραγίαι μολὶς γνωρίζονται παρ' αὐτοῖς. Ὅλως θεωρούμενον τὸ μικρὸν τοῦτο ἔθνος, εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιον, πλῆρες βρωμαλέτητος, καὶ ἴσως προσδιωρισμένον μετὰ τῶν Δρούσαν νὰ ἐνεργήσῃ οὐκ ὀλίγον εἰς τὰς μελλούσας τύχας τῆς Συρίας.

Εἰς τὴν Ρώμην ὑπάρχει μοναστήριον Μαρωνιτῶν μοναχῶν, οἵτινες λειτουργοῦσιν εἰς τὴν Συριακὴν διάλεκτον κατὰ τὸ ἔθιμον τῆς πατρίδος των. Τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ἐθεμελίωσεν ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ', εἶναι δ' ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἅγ. Ἰωάννην. Τὸ μοναστήριον χρησιμεύει ὡς γυμνάσιον εἰς τοὺς νέους Μαρωνίτας, τοὺς μεταβαίνοντας εἰς Ρώμην νὰ σπουδάσωσι καὶ χειροτονηθῶσιν, ἔπειτα δὲ νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Εἶναι δὲ μία τῶν ἐξωτικῶν ἐκείνων ἀποικιῶν, αἵτινες καθιστοῦσι τὴν Ρώμην ἰδιαιτέρως πῶς ἀξιοπεριεργον.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν περὶ Συρίας δύο ἄρθρων μας (Δροῦσοι καὶ Μαρωνῖται) καταχωροῦμεν τὸν ἐπόμενον παράγραφον:—

Οἱ Μουσουλμάνοι εὐρίσκονται πανταχοῦ τῆς Συρίας, ἐξαιρουμένου τοῦ Λιβάνου, καὶ τῆς ὀρεινῆς χώρας τῶν Ἀνσαιρηθῶν. Οἱ Ὀρθόδοξοι Γραικοὶ παρομοίως διατρίβουσιν εἰς πᾶν μέρος τῆς Συρίας. Οἱ Παπισταὶ Γραικοὶ περιορίζονται εἰς τὸ Χαλέπι, τὴν Δαμασκὸν, τὴν Βηρυτὸν, τὴν Σιδῶνα, καὶ τὰς κόμας τοῦ Λιβάνου· εὐρίσκονται δὲ καὶ ὀλίγοι εἰς τὴν πεδιάδα Χαουράν. Οἱ Ἀρμένιοι κατοικοῦσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Χαλεπίου· αὐξάνουσι δὲ πρὸς τὰ ἀρκτικὰ σύνορα τῆς Συρίας. Οἱ Ἰουδαῖοι κατοικοῦσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, Χεβρών, Τιβεριάδα, Δαμασκὸν, καὶ Χαλέπι, καὶ ὀλίγοι τινες εἰς ἄλλας πόλεις.

Ο ΚΟΜΦΥΚΙΟΣ.

Ὁ ΜΕΓΑΣ φιλόσοφος τῶν Σινῶν Κομφύκιος, τὸ σύστημα τοῦ ὁποίου δέχεται μεγαλητέρα πληθὺς ἀνθρώπων παρὰ τὸ οἰουδήποτε ἄλλου φιλοσόφου, ἦτον ὁ υἱὸς ἐπάρχου τινὸς εἰς τὴν νῦν λεγομένην Σαντοῦγγ ἐπαρχίαν, καὶ ἐγεννήθη 550 πρὸ Χριστοῦ. Νέος ἀκόμη, διεφημίσθη διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ σοφίαν του. Τρία ἔτη, καθ' ἃ ἦτον ἀποσυρμένος ἐκ τοῦ κόσμου πενήθων διὰ τὴν μητέρα του, ἀφιέρωσεν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ σπουδάζειν καὶ συλλογίζεσθαι. Μετὰ ταῦτα περιήλθε μεγάλην ἑκτασιν χώρας, καὶ ἐγνώρισεν ἡγεμόνας καὶ σοφοὺς, καὶ συνήγαγεν ἐξ αὐτῶν ὅ,τι ἠδυνήθη. Ἐπομένως προσέδραμον εἰς αὐτὸν πλείστοι μαθηταί, τοὺς ὁποίους ἐδίδασκεν εἰς τὸ διάστημα τῆς περιουσίας του. Ἐνα καιρὸν διωρίθη πρῶτος ὑπουργὸς ἡγεμόνος τινος, καὶ ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ ὑπερευδαιμόνησεν ἡ χώρα. Ἀπέθανε δὲ εἰς τὸ 73ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Οἱ Σῖναι εὐλαβοῦνται μεγάλως τὴν μνήμην καὶ τὰ συγγράμματά του, ὡς καὶ τοὺς ἀπογόνους του, ἡ γενεαλογία τῶν ὁποίων διατηρεῖται μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ ἀπόγονοι οὗτοι συμποσοῦνται ἤδη εἰς 11,000 ἀρβένων, εἶναι δὲ ἡ σημερινὴ ἡ ἑβδομηκοντὴ τετάρτη γενεά. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας καλεῖται ὁ Ἅγιος Δούξ.

ΠΕΡΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΝΟΣΩΝ.

Ο ΑΣΘΕΝΗΣ ὑποφέρει πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον· ἀλλὰ πολλάκις ἀγνοεῖ τὴν ἔδραν τῆς νόσου, καὶ οὐδὲ υποπτεύεται τὴν φύσιν τοῦ πάθους του. Ἐπικαλεῖται δὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἱατροῦ, καὶ παραδιδόμενος εἰς τὰς χεῖράς του, ἀφίνει αὐτὸν νὰ πράξῃ κατὰ τὴν ὑπαγόρευσιν τῆς τέχνης. Ἐὰν καταλαμβάνῃ ὅτι ἡ ἀσθένεια εἶναι βαθέως ἐβρίζωμένη, καὶ ἀπειλεῖ τὴν ζωὴν του, δέχεται ἀσμένως τὰ διοριζόμενα ἱατρικὰ, καὶ ναυτιώδῃ ἂν ἤθελον εἰσθαί τὴν γεῦσιν, καὶ ὀδυνῆρά τὴν ἐνέργειαν. Ὁ πόθος τῆς υγείας κάμνει αὐτὸν πρόθυμον νὰ θυσιάσῃ ὅ,τιδήποτε, καὶ νὰ υποφέρῃ ὅ,τιδήποτε, ἐξ οὗ ἀναφαίνεται ἐλπίς τις ἀναρρώσεως.

Ἀλλὰ δὲν πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀρρώστιας; Ποῖος εἶναι διόλου ἀπηλλαγμένος παντὸς τοιοῦτου νοσήματος; Καὶ ποῖα μεγαλητέρα χάρις εἰς τὸν εἶτε φυσικῶς εἶτε ἠθικῶς νοσοῦντα, παρὰ ἡ δόσις τῶν ὄσων πρὸς υγείαν αὐτοῦ συντείνουσι; Τοιαῦτα δὲ τῆς ψυχῆς θεραπευτικὰ εἶναι τὰ βάσανα, αἱ ἀποτυχίαι, καὶ αἱ θλίψεις τῆς παρούσης ζωῆς. Ἐρχονται ἀπὸ τοῦ Παναγάρχου, ὅστις καλεῖται Ἀγάπη, καὶ στέλλονται ἐφ' ἡμᾶς διὰ τὸ καλὸν μας. Δὲν θλίβει ἐκουσίως, οὐδὲ καταλυεῖ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ παιδεύει αὐτοὺς διὰ τὴν ὠφελειάν των, ὥστε νὰ γένωσι μέτοχοι τῆς ἀγιότητός του. Ὁ ἀγαθὸς πατὴρ παιδεύει τὸν ἠχηπημένον υἱὸν του, καὶ δὲν σπλαγγνίζεται αὐτὸν, καίτοι κλαίοντα. Ὡσαύτως φέρεται πρὸς τὰ τέκνα του ὁ ἐν οὐρανοῖς Πατὴρ ἡμῶν. Βλέπει ἀσθενῆ ψυχὴν ἐν υγιεῖ σώματι· ἀλλ' οἱ πάσχοντες δὲν γνωρίζουσι, δὲν αἰσθάνονται τοῦτο, ὅθεν καὶ εἶναι μεγαλητέρος ὁ κίνδυνός των. Αὐτὸς διακρίνει τὴν υποκεκρυμμένην ἐπίβουλὸν ἀσθένειαν, καὶ ἐφαρμόζει τὸ μόνον δραστήριον ἱατρικόν. Στέλλει ὀξείαν τινα θλίψιν, ἢ βραδείαν τινα συμφορὰν. Τοῦτο εἶναι τὸ ἱατρικόν· καὶ μολοντί ἀνιάρων τῶντι, καὶ εἰς τὸ φαινόμενον σχεδὸν ἀνυπόφορον, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἄμικτον ἔλεος, εἶναι τὸ μόνον σωτήριον μέσον.

«Πᾶσα παιδεία,» λέγει ὁ Παῦλος, «πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρὰς εἶναι, ἀλλὰ λύπη· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηλικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνην.» Ὁ ἱατρός περιμένει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἱατρικοῦ τοῦ ὄχι τόσο κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνεργείας του, ὅσον μετέπειτα, ἀφ' οὗ παύσωσιν οἱ ἔμετοί καὶ αἱ καθάρσεις, ἀφ' οὗ αἱ ὠχνοσύναι καὶ ἀπεπτοὶ ὕλαι ἀποβληθῶσι τοῦ στομάχου, αἱ δὲ κακοχυμῖαι ἀπὸ τοῦ αἵματος.

Ἀλλὰ τὸν ἱατρὸν δὲν εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀνταμείβομεν διὰ τὸν κόπον του; Τί ἠθέλομεν εἰπεῖ περὶ ἀσθενοῦς, μῆτε εὐχαριστοῦντος, μῆτε ἀνταμείβοντος, τὸν πιστὸν κοπιῶντα ἱατρὸν, ὅστις δὲν ἐφείσθη οὔτε χρόνου, οὔτε δαπάνης, οὔτε ἐμπειρίας, οὔτε φαρμάκων πρὸς ἱασίν του; Πόσον ἀπάνθρωπον, ἂν ἤθελον ἀνταμείψιν αὐτὸν μόνον μετ' ἀγνωμοσύνης, γογγυσμῶν, καὶ ὀνειδῆ! Δὲν ἠθέλομεν εἰπεῖν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔλασε τὰς φρένας, μολοντί ἀνέλαβε τὴν υγείαν του;

Πόσοι ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ εἰπωσι, Καλὸν ἐστάθη πρὸς ἐμὲ ὅτι ἐθλίβην! Ἡ ἀλαζονεία μὲ εἶχε πεφουσιωμένον, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου μ' ἐκυριεύει· ὁ πυρετός τῆς τρυφῆς καὶ τῶν σαρκικῶν ὀρέξεων, ὁ φόβος, ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ὀργή, ἅπαντα μὲ κατέτρωγον, καὶ τὸ ἠγνοῦν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς, ὁ μέγας ἱατρός τῆς ψυχῆς, τὸ ἐγνώριζε, καὶ μ' ἐπεμψεν ἀποτυχίας καὶ θλίψεις, τὰ κύρια ἱατρικὰ τοιοῦτων ἀσθενειῶν. Νὰ γογγύζω λοιπὸν, καὶ νὰ παραπονῶμαι, καὶ νὰ ἐβρίζω τὸν πανάγαθον καὶ πιστὸν ἱατρὸν μου; Οὐχί· ἀλλὰ θέλω δεῖξει τὴν εὐγνωμοσύνην μου, ἀναπέμπων εὐχαριστίας πρὸς αὐτὸν μᾶλλον ἢ γογγυσμῶν καὶ παραπονα. Ἀγαπᾷ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν μου μᾶλλον παρὰ τὸ θνητὸν σῶμά μου, καὶ θέλει μᾶλλον

να μὲ ἱατρῶσῃ παρὰ νὰ μὲ ἠδύνῃ, καὶ διὰ τοῦτο μὲ στέλλει ἱατρικὰ ἰσχυρὰ καὶ δραστήρια, καίτοι ναυτιώδῃ καὶ ὀδυνῆρά. Μὲ δίδει ὄχι ὅ,τι ἡ μωρία μου ἤθελον ἐπιθυμήσειν, ἀλλ' ὅ,τι ἡ σοφία του βλέπει καὶ γνωρίζει ὡς καλὸν δι' ἐμὲ. Ἄν ἡ ψυχὴ μου ὠφελῆται, διὰ τί νὰ παραπονῶμαι;

ΤΟ ΧΑΛΕΠΙ.

Ἡ ΠΟΛΙΣ Χαλέπι, ἢ Χαλέβ, κατὰ διαφορὰν ἐκ τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος Χαλυβών, κεῖται εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Συρίας, εἰς 36° 11' 32" βορείου πλάτους, καὶ 37° 9' ἀνατολικῆς μήκους. Εἶναι δὲ μία τῶν μεγίστων καὶ ἀξιολογωτάτων πόλεων τῆς δυτικῆς Ἀσίας. Ὁ Γαυερνιέρ, τὸ 1670, ἐλογαρίασε τὸν πληθυσμὸν ὡς 258,000· Ἄγγλος τις, κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα, ὡς 235,000, ἐξ ὧν 200,000 ἦσαν Μωαμεθανοὶ, 30,000 Χριστιανοὶ, καὶ 5,000 Ἰουδαῖοι· ὁ Βόλνευς καταβιβάζει τὸν ἀριθμὸν εἰς 100,000· ὁ δὲ Ρουσσὸς, ὅστις διέτριψε χρόνον τινα εἰς τὸ Χαλέπι ὡς Γάλλος πρόξενος, λογαριάζει αὐτὸν ἕως 200,000. Μᾶς λέγει πρὸς τοῦτους ὁ Ρουσσὸς, ὅτι ἡ πόλις εἶναι ὠκοδομημένη ἐπὶ τεσσάρων λόφων, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἔχει καὶ φρούριον εἰς τὴν κορυφῆν· ὅτι περικυκλοῦται ἅπασα ὑπὸ λιθίνου τείχους, καὶ ἔχει ἐπτὰ πύλας· ὅτι περιλαμβάνει πέντε σεράια, ἢ παλάτια τῶν διοικητῶν, 100 τζαμιά, ἐξ ὧν τὸ περιφημώτατον εἶναι τὸ τοῦ Ζαχαρίου· 50 μετζίτια, ἢ εὐκτηρίους οἴκους, ἐξ ὧν ἕνα, τὸν περικαλλέστατον, ὠκοδόμησεν ἡ Ἑλένη, μήτηρ τοῦ Κωνσταντίνου· 10 ἢ 12 δημοσίους σχολὰς, δύο δημοσίους βιβλιοθήκας, 5 μεχμεμέδες, ἦτοι δικαστήρια, 60 λουτρά, 100 καφεπωλεῖα, 40 ἢ 45 μεγάλα βεζεστένια, 31 χάνια, 200 κρήνας, περὶ τὰ 15 θρησκευτικὰ καταστήματα τῶν Μωαμεθανῶν, ἐν γυμνάσιον Δερβισῶν, πέντε Χριστιανικὰς ἐκκλησίας, καὶ 40,000 οἰκῶν. Ἀλλ' ὁ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1822 τρομερὸς σεισμὸς ἐπέφερον εἰς τὴν πόλιν μεγίστην μεταβολὴν, καταστρέψας σχεδὸν τὰ δύο τρίτα τῶν οἰκοδομῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι μίγμα Τούρκων, Ἀράβων, Χριστιανῶν, καὶ Ἰουδαίων. Οἱ Χριστιανοὶ ἀνήκουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Συριακὴν, καὶ Ἀρμενικὴν ἐκκλησίαν· ἐκ τούτων οἱ Γραικοὶ εἶναι οἱ πολυαριθμώτεροι καὶ οἱ πλουσιώτεροι. Ὁ μικρὸς ποταμὸς Κότκ βέει παρὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς πόλεως.

Πρὸ τοῦ σεισμοῦ τῶν 1822 τὸ Χαλέπι ἐνομίζετο ὅτι περιεῖχε 12,000 χειροτεχνῶν, καὶ ἦτον ἐξάκουστον διὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σεράδια (γαλιόνα), διὰ μεταξωτὰ καὶ βαμβακερὰ χειροτεχνήματα, σάλια, κλπ. ἀλλ' ἡ εὐδαιμονία τῆς πόλεως προήρχετο κυρίως ἀπὸ τὴν θέσιν, ἥτις καθίστανεν αὐτὴν ἐν ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Ἐνεργεῖ δ' ἐτι μέγα ἐμπόριον διὰ κερβανίων μετὰ τὸ Βαγδάτι, τὴν Περσίαν, καὶ τὰ τῆς Ἀσίας ἀνατολικὰ μέρη. Αἱ διὰ τὴν Εὐρώπην προσδιωρισμέναί πραγματεῖαι φορτῶνται ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Λατακείας (ἀρχαίας Λαοδικείας). Πρόξενοι ὄλων τῶν ἐμπορικῶν πολιτειῶν τῆς Εὐρώπης διατρίβουσιν εἰς τὸ Χαλέπι.

Τοπάλαι, ὡς εἶπομεν, πιθανόν ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἐκαλεῖτο Χαλυβῶν μετωνομάσθη δὲ Βέροια ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος, καὶ ἐξηκολούθει τὸ ὄνομάζῃται οὕτω μέχρι τῆς παρά τῶν Ἀράβων κατακτῆσεως αὐτῆς ὑπὸ τὸν Ἀβού Ὁθεΐδαν, τὸ 638, ὅτε ἀποκατέστη τὸ ἀρχαῖόν της ὄνομα Χαλέπ. Μετὰ ταῦτα ἐγένεη ἡ πρωτεύουσα ἀνεξαρτήτου μοναρχίας ὑπὸ τοὺς Σουλτάνους τοῦ γένους Χαμαδάν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τούτων φαίνεται ὅτι μεγάλως εὐδαιμόνησε. Πρὸς τὰ τέλη τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος τὸ Χαλέπ ἠνώθη πάλιν μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν διὰ τῶν κατακτῆσεων τοῦ Τιμισαῆ, αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπὶ τῶν σταυροφορῶν τὸ Χαλέπ ὑπέκειτο εἰς τοὺς Σελιουκίδας ἡγεμόνας. Τὸ 1260 διηρπάγη ὑπὸ τῶν Μογολῶν, καὶ πάλιν τὸ 1401 ὑπὸ τοῦ Τιμούρ. Προστέθη μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Μαμελούκων Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ κατεκτήθη παρὰ Σελίμ Α., τοῦ Σουλτάνου τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ διέμεινεν ἕκτοτε ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ ἐπαρχία ἢ τὸ Πασσαλίκιον τοῦ Χαλεπίου περιορίζεται πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου, πρὸς βορρᾶν ὑπὸ φανταστικῆς γραμμῆς ἐκτεινομένης ἀπὸ τῆς παραθαλασσίας Ἰσκανδερῶν (τῆς ἀρχαίας Ἀλεξανδρείας) μέχρι Ἐλ Βιρ ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, πρὸς δὲ νότον ὑπὸ ἄλλης γραμμῆς ἐκτεινομένης ἀπὸ Βιτλὶς μέχρι τῆς Μεσογείου. Τὸ βόρειον μέρος κατέχουσιν ὑψηλὰ ὄρη γνωστὰ εἰς τοὺς ἀρχαίους ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀμανός, τὰ ὅποια δὲν εἶναι εἰμὴ κλάδος τοῦ ὄρους Ταύρου. Τὸ νότιον μέρος εἶναι ἀκαρπὸν καὶ ἀμυῶδες· ἀλλ' αἱ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὄρεων πεδιάδες εἶναι καρποφόροι, καὶ παρέρχονται καλὴν νομὴν εἰς τὰ πολυάριθμα ποίμνια τῶν Ἀράβων καὶ Κούρδων, τὰ βοσκόμενα ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ. Οἱ κάτοικοι καλλιεργοῦσι μόνον τὴν ἐπὶ τῶν ὄρεων γῆν, ἣτις παράγει σῖτον καὶ ἄλλα γεννήματα, πέπονας, ἐλαίας, βαμβάκιον, καπνόν, σῦκα, κλπ· τὰ δὲ πεδινὰ μέρη ἐγκαταλείπονται εἰς τοὺς Κούρδους καὶ Ἀράβας. Ἡ θερμότης τοῦ κλίματος σπανίως εἶναι πνιγηρὰ, κατὰ συνέπειαν τῶν ἐκ τῆς Μεσογείου πνεόντων δυτικῶν ἀνέμων. Ἡ χώρα λογίζεται μὲν ὑγιεινὴ· ἀλλ' οἱ κάτοικοι τοῦ Χαλεπίου ὑπόκεινται εἰς νόσον, ἣτις φαίνεται κατὰ πρῶτον ἐν εἶδει ἐξανθημάτων ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, μετὰ δὲ ταῦτα λαμβάνει μορφήν φλυκταινῶν, καὶ διαρκεῖ περὶ τοὺς ὀκτὼ μῆνας. Ὁ Βόλνεϋς καὶ ἄλλοι περιηγηταὶ ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ πινομένου ὕδατος.

Τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ποτιζοῦσιν ὁ Εὐφράτης, ὁ Ὀρόντης, καὶ ὁ Κοῦκας. Ὁ Κοῦκας πηγάζει ἐγγὺς τῆς Αἰντάβ κατὰ τὴν ἄρκτον, καὶ περῶν ἀπὸ τὸ Χαλέπι, χάνεται εἰς ἕλος τι περὶ τὰ 16 μίλια πρὸς μεσημβρίαν τῆς πόλεως.

Παρὰ τὸ Χαλέπι, δὲν περιέχει ἄλλας πόλεις ἀξιολόγους τὸ πασσαλίκιον τοῦτο. Ἀλεξάνδρεια ἢ πρὸς τῷ Ἰσικῶ

Κόλπῳ (Ἰσκανδερῶν) καὶ ἡ Ἀντιόχεια, αἱ ποτὲ τόσον ἐνδοξοί, εἶναι τανῦν ἀσήμαντοι.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΙΣ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΝ ΕΠΗΚΗΔΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

ἌΝΔΡΕΣ Χριστιανοί, καὶ πᾶσα ἡ πολυπληθὴς ὁμήγυρις, ἡ συνελθούσα εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ μεγαλοδόξου καὶ ἀειμνήστου τούτου νεκροῦ, — βλέπετε τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τὸ μάταιον καὶ ἐπίκηρον· ὡς ἐφήμερον ἄνθος, ὡς καπνός, ὡς ὄνειρον, ὡς σκιά, ὡς ἴχνος πλοίου θαλασσοπόρου παρερχεται ὁ βίος ἡμῶν ἐπὶ γῆς· καὶ πολλάκις ἐρχεται ὁ θάνατος αἰφνιδίως. Καθὼς εἰς τὴν περιγίγειον ἀτμοσφαῖραν ἐξαίφνης ῥήγνυται ἡ βροντὴ, παρομοίως καὶ εἰς τὴν ἀεικίνητον τοῦ βίου περιστροφὴν περικροτεῖ τὰς ψυχικὰς ἡμῶν ἀκοάς, ὡς φωνὴ βροντῆς, ἡ φωνὴ τοῦ κλοῦντος ἡμᾶς ἀπὸ τῆς προσκαίρου πρὸς ἄλλην ζωὴν, τὴν ἀτελεύτητον καὶ ἀπέραντον «Φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ.» Καὶ βλέπομεν ἤδη πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς τοιαύτης βροντῆς τὸ ἔργον. Βλέπετε ἐνδοξον καὶ πλούσιον, ἢ ἄδοξον καὶ πένητα ἀπαγόμενον πρὸς ταφὴν; ἐνθυμήθητι τὴν βροντὴν «Φωνὴ βροντῆς ἐν τῷ τροχῷ.» Βλέπετε γέροντα πρεσβύτην, ἢ νέον, ἢ παῖδα καὶ βρέφος νεκρόν; ἐνθυμήθητι τὴν βροντὴν «Φωνὴ βροντῆς ἐν τῷ τροχῷ.» Τροχός ὁ βίος οὗτος, τροχός πολυδίνητος, ἄνω καὶ κάτω περιστρεφόμενος, καὶ τὸν ταλαίπωρον ἀνθρωπὸν ἀντιπεριστῶν εἰς τῆς ἀστάτου μεταιότητος τὴν περιφορὰν. Ἄλλ' ἐξαίφνης ἀκούεται ἡ βροντὴ τοῦ αἰωνίου, καὶ παύει ἡ κυκλοφορία, καὶ ῥήγνυται ὁ ἄζων, καὶ συντρίβεται ὁ τροχός· ὁ δὲ τροχὸς ἄλτης καλεῖται ἄνω πρὸς τὴν φωνήν! Φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ. Καὶ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, πρὶν ἕκαστος ἡμῶν ὑπὸ ταύτης τῆς βροντῆς καλεσθῆ, προετοιμαζόμεθα πρὸς τὴν αἰφνιδίον κλήσιν διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς μετανόιας· «Μηποτε βαρυνθῶσιν ἡμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνιδίως ἐπιστῆ ἐφ' ἡμᾶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη.» Καθὼς οἱ μετ' ὀλίγον μέλλοντες θαλασσοπορεῖν παρακλήθηται παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἔχοντες ἕκαστος μετ' ἑαυτοῦ προπαρασκευασμένα τὰ ἐφόδια, καὶ περιμένοντες τὴν ὥραν πότε τούτους καλέσει τοῦ κυβερνήτου τῆς νηὸς ἡ φωνὴ, παρομοίως καὶ ἡμεῖς προπαρασκευαζόμεθα πρὸς τὴν ἔξοδον, ἔχοντες ἔτοιμα μετ' ἑαυτῶν τὰ ἐφόδια, καὶ τοιαῦτα ὅποια καὶ εἰς τὴν ἄνω ζωὴν παρακολουθοῦσι, τὰς πράξεις τῆς εὐσεβείας! «Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι, ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεται.»

Καθὼς εὐτονον σῶμα καὶ ῥωμαλέον καὶ πρὸς φύγος ἀντέχει καὶ πρὸς θάλαπός ἀκαταγώνιστον, οὕτω καὶ ψυχῆς εὐρωστίαν οὔτε εὐτυχίαι θρύπτουσιν ἐπελθούσαι, οὔτε συμφοραὶ ταπεινοῦσιν, ἀλλὰ διαπερᾶ τοῦ βίου τὸν ῥοῦν ἀμετάβλητος πρὸς τὰς ἐκατέρωθεν ἀλληλοδιαδόχως μεταβαλλομένας σκηνάς. Τοιοῦτον διέβη τὸν δρόμον τῆς ζωῆς

καὶ οὗτος ὁ μεγάλτιμος καὶ πολύτλας στρατηγός. Καὶ δικαίως ἤθελέ τις τοῦτον παρομοιάσειν πρὸς πολυχέμουνα ποταμόν, ὅστις προρρέων εὐθυπόρως ἐπὶ τῆς κοίτης ἔχει τὰς περιστερούσας ὄχθας ἐκατέρωθεν κομώσας καὶ χλοεράς. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ καταδυόμενος εἰς χῶνας τινὰς ἀφανής, ῥέει μὲν κάκει κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὅμως ἀμυῶδες ἔξωθεν καὶ ξηρὸν τὸ διάστημα καταλείπει, μέχρις οὐ πάλιν ἐμφανῶς ἀνατείλας, καὶ πελαγίσας τὸ νᾶμα περιστεφές καὶ περιφύτον, ἐκβάλλει, τέλος, εἰς τὸν μέγαν ὠκεανόν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτος ὁ μακαρίτης μετὰ τὰς πρώτας ἐπιφανεῖας, καὶ τινὰς ἐφεξῆς ἀφανείας, διεπέρασε τὸν ὑπόλοιπον βίον ἐπιφανέστατος, πολλῶν μὲν παρὰ τοῦ μεγαλειότητος βασιλείως τιμῶν καὶ βραβείων ἀξιώθεις, κοινὴν δὲ τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν εὐδοξίαν ἀπολαμβάνων τὴν ἀπὸ τῆς πεπνυμένης αὐτοῦ γνώμης καὶ τῆς πολυμάχου ἀρετῆς.

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ.

ΠΑΣΙΓΝΩΣΤΟΣ εἶναι ἡ ὥραία Εὐαγγελικὴ παραβολὴ τοῦ ἀσωτοῦ. Ὁ μικρότερος ἐκ δύο ἀδελφῶν, ὑπὸ τὴν ἐπιφρόνην ἀσυνεσίας κοινῆς μεταξὺ τῶν νέων, ἐπεθύμησε ν' ἀπέλθῃ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ, καὶ νὰ ζητήσῃ εἰς τὰ ξένα τὴν τύχην του· ὅθεν παρεκάλεσε νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν τὸ ἀνάλογον μερίδιον ἐκ τῆς πατρικῆς περιουσίας· λαβὼν δὲ τοῦτο, ἀπεχαιρέτησεν ἀμέσως τοὺς συγγενεὺς καὶ φίλους του, καὶ ὑπῆγεν εἰς μακρυνὴν χώραν, ὅπου μετ' ὀλίγον κατεσπατάλησε καὶ ἠσώτευσεν ὅλον τὸ ἀργύριον ὅσον ἔφερε μετ' ἑαυτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ συγχρόνως ἐπέπεσε ἰσχυρὸς λιμὸς εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἤρχισε μετ' οὐ πολὺ νὰ πᾶσχη ἀπὸ ἔνδειαν καὶ πείναν. Οἱ φίλοι τῶν εὐδαιμόνων χρόνιου του παρήτουν αὐτὸν ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὅσον ἔβλεπον ἐλαττωμένους τοὺς πόρους του, ἕωσού, ἐπὶ τέλους, ὑπὸ πάντων ἐγκαταλειμμένος, καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἐλεούμενος, ἠναγκάσθη νὰ προσδράμῃ εἰς τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ χοιροβοσκῆ, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς λιμοκτονίας.

Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἤλπιζεν ὅτι καὶ αὐτὸς ἤθελε μετέχει τοῦλάχιστον τῆς τῶν χοίρων τροφῆς· ἀλλ' ἀπέτυχε, καθότι οὐδεὶς ἔδιδου αὐτῷ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον. Ἀφοῦ δὲ κατήτησεν εἰς τὰ ἔσχατα, καὶ ἐκινδύνευεν ἤδη νὰ λιμοκτονηθῆ, συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν, ἤρχισε νὰ σκέπτηται περὶ τῆς μωρίας του. Παρέβαλε τὴν νῦν ἐλεεινὴν αὐτοῦ κατάστασιν μετὰ τὴν πρὶν εὐδαιμόνα ζωὴν του εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν. Ἐνθυμήθη πόσον ἀφθονοὶ ἦσαν αἱ τροφαὶ τῆς τραπέζης τοῦ πατρὸς του, πόσον πλουσιοπαρόχος ἀπηλαύοντο καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν δούλων. «Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου,» εἶπε καθ' ἑαυτὸν, «περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπολλύμαι!» Περὶλυπος καὶ φρίκην αἰσθανόμενος διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μωρίαν, καὶ στενοχωρημένος ἐνταυτῷ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, εἶπεν, «Ἄναστα, πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου· ἀλλὰ τί νὰ εἶπω; Ἐμπορεῖ νὰ δεχθῇ τοιοῦτον ἀλιτήριον, τοιοῦτον ἀγνώμονα υἱόν, ὅποιος ἐγώ; Μ' ὅλον τοῦτο, πορεύσομαι καὶ ἐρῶ, Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.»

Μόλις ταῦτα σκεφθεὶς, καὶ τοῦτο ἀποφασίσας, ἀνέστη νὰ ἐπανελθῇ εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις, ποθῶν πάντοτε τὴν ἐπιστροφὴν του, εἶδεν αὐτὸν εἰ μακρὰν ἀπέχοντα, καὶ μετὰ πατρικὰ σπλάγγνα ἔσπευσε νὰ προῦπαντήσῃ καὶ ὑποδεχθῇ τὸν λιμώττοντα καὶ με-

τανομένον υἱόν του. Μετ' ἀπερίγραπτα αἰσθήματα τρυφερότητος καὶ ἀγάπης ἐπέπεσε ὁ πατὴρ εἰς τὸν τράχηλον τοῦ υἱοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ πρῶν ἄσωτος, τυχὼν ἤδη παρ' ἐλπίδα τοιαύτης φιλόφρονος ὑποδοχῆς, καὶ συντετριμμένος τὴν καρδίαν διὰ τὰς μωρίας καὶ ἀνομίας του, «Πάτερ,» εἶπεν, «ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου»· ἔμελλε δὲ νὰ προσέσθῃ, «Ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου»· ἀλλ' ὁ πατὴρ διέκοψεν αὐτόν, ὡς νὰ ἤθελε νὰ εἶπῃ, «Ἄρκει, υἱέ μου, ὅτι ἐπανήλθες εἰς τὸν κόλπον μου· ἡ ἐπιστροφή καὶ ἡ ἐξομολόγησίς σου με βεβαιούσιν ὅτι μετενόησας εὐλικρινῶς· συγχωρῶ καὶ λησμονῶ τὰ παρελθόντα· ὁ τόπος σου δὲν εἶναι μεταξὺ τῶν δούλων· εἶσαι υἱός μου.» Ἐπειτα στρέψας πρὸς τοὺς δούλους, εἶπεν, «Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὸς ἦν, καὶ εὗρέθη.»

Πόσον ζωηρῶς εἰκονίζει αὕτη ἡ παραβολὴ ἁμαρτωλὸν ἀποπλανηθέντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐπουρανοῦ πατρὸς του, καὶ διὰ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ κατανήσαντα εἰς τὸ χεῖλος τοῦ θλήθρου, ἔπειτα δὲ μετανοήσαντα καὶ ἐπιστρέψαντα μετὰ ταπεινῆν ἐξομολόγησιν καὶ συντετριμμένην καρδίαν! Αἱ θλίψεις ἐσωφρόνισαν αὐτόν· ἐστοχάσθη τὰς ὁδοὺς του, καὶ παρήτησεν αὐτάς. Ἐτραξεν ὡς παραγγέλλει ὁ προφήτης, λέγων, «Ἄς ἀφήσῃ ὁ ἀσεβὴς τὸν δρόμον του, καὶ ὁ ἀδικὸς τὰς βουλάς του· καὶ ἄς ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Κύριον, καὶ θέλει τὸν ἐλεήσει· καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν, διότι αὐτὸς θέλει συγχωρήσει ἀφθόνως.» Ἦτο μὲν βυπαρξὸς, λιμώττων, βακώδης, καὶ ἔνοχος· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχκαμεν αὐτόν ἤττον εὐπρόσδεκτον εἰς τὸν πατέρα του. Δὲν περιέμενε, καὶ δὲν ἦτο χρεῖα νὰ περιμείνῃ, ἕωσού νὰ εὕρῃ καλῆτερα ἱμάτια, ἀλλ' ἐπικρουσίσθη ὡς ἦτο, μετ' ὅλην του τὴν ἀθλιότητα, ἐνώπιον τοῦ πατρὸς του.

Ταυτοτρόπως ὀφείλει ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ προσέρχεται εἰς τὸν Θεόν, ἐξομολογούμενος καὶ ἐγκαταλείπων τὰς ἁμαρτίας του, καὶ ἀφοῦ πράξῃ τοῦτο, ὁ Θεὸς θέλει τὸν δεχθῆ, καὶ θέλει κλυθεῖ τὴν γυμνότητά του μετὰ τὰ ἱμάτια τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἐκ πίστεως δικαιοσύνης.

Ἄξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ὁ πρεσβύτερος, φθονερὸς ἀδελφός του μετανοήσαντος, ἐνθυμίσεν εἰς τὸν πατέρα του ὅτι ὁ ἐπιστρέψας εἶχε καταφάγει τὴν περιουσίαν του μετὰ πορνῶν. Ἄλλ' ὁ εὐμενὴς συγκρατατικὸς πατὴρ δὲν ἀνέφερε διόλου τοῦτο, ἀλλ' ἀπεσιώπησεν αὐτό· οἱ πονηροὶ ὀνειδίζουσι τοὺς μετανουήσαντας, ἀλλ' ὁ Θεὸς συγχωρεῖ καὶ ἐξαλείφει ὅλας τὰς ἁμαρτίας των.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

Ἀσιδὸς καὶ Νεανίσκοι.

Νεανίσκοι.

Εἰς κιθάρας εὐλάλου χορδῶν,
Μὲ φωνὴν μουσικῆς ἀηδόνος,
Ἄσιδὲ τοῦ σεπτῷ Ἑλικῶνος,
Τόνισέ μας κάμμιαν ᾠδὴν.

Ἀσιδός.

Ἡ φωνὴ σας, ὦ παῖδες, αὐτὴ
Εἰς τὰ ὦτά μου εἶναι γλυκεία·
ᾧ χρυσῆ παιδικὴ ἡλικία,
Πόσον εἶσαι εἰς πᾶν ζηλωτὴ!

Τὸ ἀθῶον ἀκόμα παιδί
 Σεραφεῖμ τῆς Ἑδέμ ὁμοιάζει
 Δὲν πονεῖ, δὲν θρηνεῖ, δὲν στενάζει,
 Ἄλλὰ παίζει, γελᾷ, τραγουδεῖ.

Εἰς Νεανίσκος.

Θνητοῦ, γέρον, ψυχὴ κἀνεὸς
 Ἄπὸ λύπας δὲν εἶν' ἐλευθέραι·
 Γλυκὸν ἄλλοτε εἶχα πατέρα,
 Τώρα εἶμαι, βαβαί! ὄρφανός.

Ἀοιδός.

Τῶν Μουσῶν ἡ γλυκεῖα φωνὴ
 Τῶν ψυχῶν μας πραύνει τὸν πόνον·
 Νὰ σὰς ψάλω τί θέλετε μόνον
 Εἶπατέ με, καὶ θέλει γενῆ.

Νεανίσκοι.

Ὅσα ψάλλεις, ὦ γέρον, ἐσὺ,
 Ὅλα εἶναι καλὰ, ὅλα θεῖα·
 Καὶ ἡ μουσά σου εἶναι γλυκεῖα,
 Καὶ οἱ λόγοι σου εἶναι χρυσοῖ.

Ἀοιδός.

Ὅλ' ἡ φύσις ἐμπρός μου γελᾷ·
 Μειδιᾷ τὸ στερέωμα ὄλον·
 Λύρα, λάλει· καὶ σὺ, ὦ Ἀπόλλων,
 Ἐμπνευσέ με νὰ ψάλω καλὰ·—

1.

« Ἥλθες, Μάρτιε, ἦλθες λοιπὸν,
 Κ' ἐπρασίνισαν πάλιν οἱ κάμποι,
 Καὶ τὸ βλέμμα τοῦ ἕαρος λάμπει,
 Λάμπ' εἰς ὄλην τὴν γῆν χαρωπὸν.

2.

Ἥλθες, Μάρτιε, κ' ἦλθαν μαζῆ
 Αὔραι, ῥόδα, φωναὶ ἀηδόνας,
 Κ' ἡ ταφεῖσα εἰς πλάκα χιόνος
 Φύσις θάλλει ἐκ νέου καὶ ζῆ.

3.

Ἦ σκηναὶ ταραχῆς τρομερᾶς,
 Ὅτ' ἐν μέσῳ βροντῶν καὶ στροβίλων
 Ἐπιπέπτουν σφοδρῶς κατ' ἀλλήλων
 Εὖρος, Ζέφυρος, Νότος, Βορρᾶς!

4.

Ὅλα ἔμειναν τώρα βωδᾶ,
 Μόνη δὲ ἡ γλυκεῖα γαλήνη
 Τῆς θαλάσσης τὸ κύμ' ἀπαλύνει,
 Ὅπου νῆσσα λευκὴ κολυμβᾷ.

5.

Παντοῦ χλόη, παντοῦ ἀφειδῶς
 Ἄνθ' ἡ φύσις προχέει ποικίλα·
 Παντοῦ ψάλλ' ἡ καλὴ Φιλομήλα,
 Τῶν δασῶν ὁ μικρὸς ἀοιδός.

6.

Τὸ ἐράσιμον κάλλος ὑμῶν,
 Τί γλυκὰ, τρυφερὰ λαρυγγίζει
 Πρὸς τὸ ῥόδον ὁ αὔρα λυγρίζει,
 Καὶ ἐρύθημα βάφει σεμνόν!

7.

Παρομοίως λευκὴ Ναϊὰς
 Εἰς ἐγκώμια νέου Σατύρου
 Φλεγόμενας αἰσθάνεται γύρου
 Τὰς ὠραίας αὐτῆς παρειάς.

8.

Πόσαι, πόσαι ὠραῖαι σκηναὶ
 Τὴν ψυχὴν συγκινοῦν καὶ φαιδρύνου!
 Καὶ ἡ Πρόκνη!* Ὡ πῶς με ἠδύνου
 Αἱ μικραὶ τῆς, κομψαὶ τῆς φωναί!

9.

Τῆς ἀνοξέως ἄγγελε! τί,
 Τί ψελλίζει τὸ λάλον σου στόμα;
 Τί παράπονα ἔχεις ἀκόμα,
 Σκληρὰ μήτηρ, σκληρὰ γαμετή;

10.

Ποῦ νὰ στρέψω τὸ βλέμμα μου, ποῦ,
 Καὶ τερπνὰ νὰ μὴν ἦναι εἰκόνας;
 Ἄλλὰ παύω, καὶ σεῖς, ἀηδόνες,
 Κελαδεῖται αὐταὶ τοῦ λοιποῦ.

11.

Τῆς Ἑλλάδος γλαυκὴ οὐρανέ,
 Ποταμοὶ καὶ βουναὶ καὶ κοιλάδες,
 Λίμναι λείαι, τερπναὶ πρασιναδες,
 Καὶ ζεφύρων πνοαὶ σιγαναί!

12.

Εἴμ' ἐξήχοντα ἦδη ἔτων,
 Ἄλλὰ ὅταν εἰς σὰς ἀτενίσω,
 Ἐπεθύμουν ἀκόμα νὰ ζήσω
 Ἐτη ἄλλα σωστὰ ἑκατόν.

13.

Ἥλθες, Μάρτιε, ἦλθες λοιπὸν,
 Κ' ἐπρασίνισαν πάλιν οἱ κάμποι,
 Καὶ τὸ βλέμμα τοῦ ἕαρος λάμπει,
 Λάμπ' εἰς ὄλην τὴν γῆν χαρωπὸν.»

Νεανίσκοι.

Ἐκ τῆς γλώσσης σου, γέρον, φωνὴ
 Γλυκυτέρα τοῦ μέλιτος ῥέει·
 Ἀληθῶς ὁ Ἀπόλλων σ' ἐμπνέει,
 Καὶ δικαίως καθεὶς σ' ἐπαινεῖ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΤΣΟΥΤΣΑΣ.

* Περὶ τῆς Πρόκνης, ἥτις ἦτο θυγάτηρ μὲν τοῦ Πανδίωνος, δευτέρου βασιλέως τῆς Ἀττικῆς, ἀδελφῆ δὲ τῆς Φιλομήλας, καὶ γυνὴ τοῦ Τηρέως, λέγεται ὅτι, σφάξασα τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἴτυν, παρέθηκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, ἐκδικουμένη τὴν πρᾶχθεισαν παρ' αὐτοῦ ὕβριν πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς Φιλομήλαν· μυθολογεῖται περὶ τὸν Πηλεῖον, ὅτι φεύγουσα μετεμορφώθη εἰς χελιδόνα.